

naš tednik

LETO XXVIII. — Številka 39 23. september 1976 Cena 4.— šil. P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

UVODNIK

Zakaj na manifestacijo?

Za nedeljo osrednji organizaciji koroških Slovencev ponovno kliče koroške rojake na protestno manifestacijo, ki bo tokrat v Globasnici, v eni tistih vasi, kjer se je slovenski živelj doslej še nadpovprečno ohranil in uveljavil.

Nedeljsko zborovanje ni prvo v tem letu. Bil je protestni zbor 21. marca v Koncertni dvorani, bila je mogočna demonstracija po celovških ulicah 9. aprila in bil je protestni zbor 3. julija — nekaj dni pred sklepom treh zakonov v parlamentu.

Zvezna vlada je očitno mislila, da more kljub vsem tem protestom mimo nas in preko nas. Na vse naše proteste se je doslej poživžgala.

Računala je očitno s tem, da bomo koroški Slovenci postali malodušni ter da nam bo zmanjkalo korajže za nadaljnje proteste ali vsaj, če že ne korajže, pa vsaj zaupanja v lepšo prihodnost koroških Slovencev ob dejansko izpolnjeni državni pogodbi.

Naša naloga je sedaj, da pokažemo zvezni vladi in vsem strankam ter vsej avstrijski javnosti, da so napravili račun brez krčmarja, da brez nas ne bodo mogli izvesti nobene rešitve. Če mi koroški Slovenci tega štetja nočemo in pri tem naklepu zvezne vlade ne sodelujemo, se lahko stranke še desetkrat zedinijo. Če koroški Slovenci bojkotiramo štetje, je odvzeta vladi podlaga za realizacijo teh protimanjšinskih zakonov. In svet se bo vprašal in bo vprašal Avstrijo: kje je ostala manjšina, kaj ste napravili z njo? — Lahko si sami izračunate, kako neprijeten bo za Avstrijo odgovor na to vprašanje. Prav tako vlada ne bo brez nadaljnega mogla odgovoriti na vprašanje, zakaj Slovenci odklanjajo „darila“, ki jim jih hoče dati zvezna vlada. Ker so nazadnje le danajska darila?

Načrt zvezne vlade in parlamentarnih strank je sicer dokaj rafiniran: štetje naj bi se vršilo po desetem oktobru, potem ko bo Heimatdienst opravil svojo propagando, potem ko so avstrijski orožniki z doslej brezprimernim terorjem v Škocijanu skušali zlomiti življenjsko voljo mladih koroških Slovencev. Vse to potem, ko so stranke soglasno skušale povoziti z navidezno demokratičnim sklepom vse slovenske pomisleke in ugovore k sedaj sklenjenim zakonom.

Vlada nam je torej skušala pokazati svojo moč. To ni bilo težko, kajti zanjo je večina pač samo večina.

- Kljub temu je zvezna vlada odvisna
- od nas koroških Slovencev: sicer
- je julija meseca sklenil parlament
- vse zakone mimo nas, izpolniti pa
- jih vlada ne more mimo nas. Kajti
- če mi koroški Slovenci vladi ne da-
- mo tistih števil, ki si jih pri štetju
- tako vroče želi, ji ne preostane ni-
- česar drugega, kakor da si zatakne
- vse tri zakone za klobuk in prične
- pogajanja z nami ter se z nami po-

FUEV: na Koroškem nastaja novo žarišče kriz!

Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti (FUEV), največja evropska mednarodna manjšinska organizacija, je na svojem kongresu v Edinburghu, glavnem mestu Škotske, sklenilo izjavo, v kateri se solidarizirajo z bojem koroških Slovencev za doseg svojih pravic ter pozivajo vlado, naj se odpove preštevanju ter se pogaja z zastopstvi manjšin o novem sprejemljivem zakonu. NSKS sta zastopala podpredsednik FUEV dr. Reginald Vospernik ter osrednji tajnik Filip Warasch. Rezolucija ima sledeče besedilo:

Osrednji odbor Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti (FUEV) je na svoji seji 19. septembra 1976 v Edinburghu vzel na znanje poročila o položaju slovenske in hrvatske narodne skupnosti v Avstriji ter pri tem zaskrbljenostjo ugotovil, da mnogo znamenj kaže na to, da nastaja sredi Evrope novo ognjišče kriz. Naraščajočo

LANNER NOVI GENERALNI
TAJNIK ÖVP

- Dosedanji ravnatelj bauernbunda, ÖVP-jevske kmečke organizacije, dr. Sixtus Lanner, 42, je postal novi generalni tajnik ÖVP, potem ko je dosedanji general Erhard Busek postal poslevodeči šef dunajske ÖVP. S tem, da je Taus z Lannerjem zamašil vrzel, ki jo je zapustil v komandi ÖVP Erhard Busek, se je odprla vrzel v bauernbundu, kjer v tem času, ko hoče vladna stranka razdvojiti kmete, potrebujejo prav tako močno osebnost. V ÖVP očitno primanjkuje funkcionarjev, ki bi bili voljni in sposobni prevzeti najvišje funkcije v stranki.

ŽELEZNIŠKA NESREČA

- V ponedeljek ob 5.51 uri sta pri železniški postaji Preserje trčila mednarodni brzovlak Istambul—Pariz ter potniški vlak Sežana—Ljubljana. Umrlo je pri tem 17 ljudi, 44 pa je bilo hudo ranjenih. Vzrok nesreče: Brzovlak je spregledal zaprti uvozni signal. Trčenje je bilo tako silovito, da se je prvi vagon potniškega vlaka dvignil ter zabil v električno lokomotivo.

- gaja tako dolgo, dokler ne bo re-
- šitve, ki bo sprejemljiva za nas vse.
- To je naša moč in to je tudi smisel nedeljske protestne manifestacije: dokazati vladi, da mimo nas ne more, da so bili neuspešni vsi poskusi strank razdvojiti koroške Slovence ter da so bili vsi poskusi, ustvariti „novo vodstvo“ koroških Slovencev, ki bi bilo vladi pokorno, zastoj in da bodo to tudi v bodoče.
- Zato pa v nedeljo prav vsi, tudi tisti, ki jih doslej ni bilo na protestne zборе, v Globasnico, da pokažemo vladi in strankam, da brez in mimo nas ne gre!

Wagner pri Sv. Hemi skušal Slovincem soliti pamet

V okviru rozalskega žeganja pri Sv. Hemi nad Globasnico je deželni glavar Leopold Wagner trdil, da smatrajo zakon v narodnih skupnostih (ki ga Slovenci odklanjajo, ker jim zožuje še sedanje pičle pravice) v svetovni javnosti kot „vzgledega“ za zaščito manjšin. Treba pa ga je seveda še izpolniti.

Kdo je ta „svetovna javnost“, tega deželni glavar seveda ni povedal. Morda je bila ta „svetovna javnost“ sovjetska republika Tadžikistan, kamor je Wagner s svojima namestnikoma ter z drugimi člani deželne vlade potoval pred kratkim in morda podobno, kakor danes očitajo Simi, hotel kiralirati na zunanjepolitičnem parketu. Wagnerjeva zvezda v Sovjetski zvezi ni blestela preveč, zato pa so se iz-

venkoroški avstrijski časopisi tembolj brili norca iz tega potovanja (Die Furche, Kurier).

Nazaj h Globasnici: kaj bistveno novega Wagner v ostalem ni vedel povedati, ponovil je le splošne floksule o skupnem delu, življenju, veselju in molitvi. Tudi se je izrekel proti vsem vmešavanjem od zunaj, kajti, tako Wagner, „naše zadeve hočemo sami urediti“. Da to Avstrija 21 let ni znala, leži sicer na dlani, toda o tem Wagner ni posebej spregovoril. Tudi ne o tem, da ima Jugoslavija kot sopolisnica državne pogodbe vso pravico, da terja izpolnitev pogodbe, ki je Avstriji šele prinesla svobodo in neodvisnost.

Globaški župan Albert Sadjak je v obeh jezikih predstavil zgodovino globaške občine ter zgodovino

tega romanja. V okviru žeganja so blagoslovili ter predali javnosti tudi novo vozilo požarne brambe.

„Slovenski dan“ v Areni na Dunaju

V soboto bo v dunajski Areni (bivši inozemski klavnici) „slovenski dan“. Na sporedu so diskusije, folklorni in pevski nastopi, predvajanje televizijskih filmov o koroških Slovincih ter ob 21. uri krstna uprizoritev dramskega teksta Haralda Irbbergerja „Mit ana braunan Tintn“ — Kärntner Monolog“.

Ta prireditev naj služi boljšemu razumevanju dunajskih in vseavstrijskih krogov za sedanji položaj koroških Slovencev.

napetost predvsem na Koroškem tudi povzročajo manjšinski zakoni, ki jih je sprejel parlament (Novela k zakonu o ljudskih štetjih, novela k manjšinskemu šolstvu ter zakon o narodnih skupnostih) in ki jih zvezna vlada označuje kot izpolnitev odprtih obveznosti iz avstrijske državne pogodbe iz leta 1955.

Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti ne more spregledati, da je Avstrija pripravljena dati manjšinske pravice le s pomočjo ugotavljanja manjšine ter neupoštevanja splošno priznanih glavnih načel prava o narodnih skupnostih, po katerih je pravica vsakogar, da se s v o b o d n o prizna h kakšni narodni manjšini, da morajo države ustvariti politične in socialne predpogoje za s v o b o d n o izpoved ter da se to priznanje ne sme ne oporekati in ne preveriti. Glede načrtovanega ljudskega štetja posebne vrste ima FUEV močne pravne pomisleke, da bi se izvedlo ugotavljanje manjšine

po 21-letni pravni zamudi pri izpolnitvi člena 7.

Zakon o narodnih skupnostih zasedra potrebo ljudskega štetja, ki v avstrijski državni pogodbi ni predvideno ter napravi pravice narodne skupnosti odvisne od njene številčne moči. Razen tega pomeni sedaj sklenjeni zakon o narodnih skupnostih poslabšanje za slovensko narodno skupnost celo v primerjavi z dosedanjo, absolutno nezadostno ureditvijo posameznih določil v zaščito slovenske narodne skupnosti.

Iz omenjenih razmišljanj prizna osrednji odbor Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti upravičene skrbi slovenske in hrvatske narodne skupnosti v Avstriji ter jim izreka svojo solidarnost v boju za narodno enakopravnost. FUEV naproša avstrijsko zvezno vlado, naj načrtovanega ljudskega štetja posebne vrste ne izvede, ampak naj skupno s prizanim zastopstvom slovenske in hrvatske na-

rodne skupnosti v Avstriji izdela v pogajanjih nov zakon, ki se da prisojati tudi narodnim skupnostim v Avstriji.

Berite tudi članek na 3. strani.

KREISKY PROTI SKUPNI PROPAGANDI STRANK

Zvezni kancler Kreisky se je izrekel po torkovem ministrskem svetu proti skupni propagandi treh strank za ugotavljanje manjšine 14. novembra. Utemeljitev je bila dokaj čudna: politična utemeljitev strank, zakaj so privolili v preštevovanje manjšine, je od stranke do stranke različna. Morda bi strankam pri skupni propagandi prišla iz ust skupna izjava, da gredo skupno proti Slovincem?

V ostalem je Kreisky dejal, da bo sam obiskal dvakrat Koroško ter bo enkrat govoril tudi na zborovanju na jezikovno mešanem ozemlju. Kje? V plebiscitnem mestu Velikovcu. Znamenja so torej jasna.

NE DAMO SE PREŠTEVATI ● NE DAMO SE PREŠTEVATI ● NE DAMO SE PREŠTEVATI

- Za letošnjo jesen je napovedano ljudsko štetje posebne vrste, to je ugotavljanje manjšin.
- Ugotavljanje manjšin pa nasprotuje duhu in vsebini sedmega člena avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, kjer pravice narodnih manjšin niso vezane na njihovo številčno moč.
- Ugotavljanje manjšine nasprotuje tudi mednarodnim navadam in demokratični ureditvi manjšinskih vprašanj.
- Avstrijska vlada in pristojne oblasti prav dobro vedo, kje na Koroškem Slovenci živimo.
- Ugotavljanje manjšin dela sporazumevanju obeh narodov na Koroškem in Gradiščanskem hudo silo in škodo. Če v kratki dobi po sklepu treh protimanjšinskih zakonov v avstrijskem parlamentu smo bili priča dogodkom, ki kažejo na to, da se bodo v krajih Južne Koroške še bolj razvneli nacionalni spori in se razpasla narodnostna mržnja. Takemu početju in razvoju se bomo odločno uprli.

PRIDITE NA

protestno manifestacijo

KI BO V NEDELJO, 26. SEPTEMBRA 1976, ob 14.00 URI
PRI ŠOŠTARJU V GLOBASNICI NA PROSTEM.
PRIREDITEV BO OB VSAKEM VREMENU.

Na sporedu so:

- godba na pihala
- govora predsednikov osrednjih organizacij koroških Slovencev, dr. Matevža Grilca in dr. Francija Zwittera
- pozdravne besede zastopnika Solidarnostnega komiteja in zastopnikov manjšin in mednarodnih manjšinskih organizacij.

Po protestni manifestaciji je priložnost, da se udeležite kulturno-zabavnega programa z domačimi zbori in ansambli v gostilni Šoštar, Štekl in Juena.

Zveza slovenskih organizacij
na Koroškem

Narodni svet
koroških Slovencev

NE DAMO SE PREŠTEVATI ● NE DAMO SE PREŠTEVATI ● NE DAMO SE PREŠTEVATI

Avstrijsko gospodarstvo: kdo odloča?

(Nadaljevanje in konec)

(III. del)

Podružabljena podjetja avstrijskega gospodarstva obvladajo avstrijsko industrijo jekla in izdelkov iz njega, energetske gospodarstvo, kemično industrijo in gradbeno gospodarstvo. Ta podjetja so lani med sto največjimi avstrijskimi podjetji dosegla promet v vrednosti 130 milijard šilingov. Inozemski kapital in avstrijski privatni kapital sta na teh skupinah avstrijskega gospodarstva le malo udeležena.

Vse močnejši je njihov vpliv na področju živilske industrije, industrije čistil, tekstilne industrije in industrije izdelkov za koriščenje električne energije.

Na živilsko industrijo med sto največjimi podjetji odpade le 10 podjetij. Od njih je 7 v rokah avstrijskega privatnega in zadružnega kapitala, 3 podjetja pa so v rokah inozemskega kapitala. Med sedmimi domačimi podjetji je pet zadružnih mlekar. Lani so dosegle pri 4300 zaposlenih 6,17 milijard šilingov prometa. Preostali dve podjetji sta imeli promet v višini 2,53 milijard šilingov, medtem ko so tri podjetja v lasti inozemskega kapitala dosegla promet v vrednosti 5,58 milijard šilingov. Če k temu prištejemo še inozemska podjetja industrije čistil v Avstriji, se njihov promet zviša na 6,5 milijard šilingov.

Znatno močnejši je vpliv inozemskega kapitala v industriji izdelkov za koriščenje električne energije. Od podružabljenih podjetij je v tej skupini zastopano le podjetje ELIN, v katerem je lani okroglo 9000 zaposlenih doseglo promet v vrednosti 4,26 milijard šilingov. V konkurenci z njim je v skupini sto največjih podjetij stalo 6 podjetij holandskega, nemškega, ameriškega in švicarskega kapitala. Zaposlila so 22.800 ljudi in dosegla blizu 12 milijard šilingov prometa.

Lastništvo po podjetjih tekstilne in oblačilne industrije ter industrije usnja in obutve je v Avstriji sila nepregledno, ker gre pri njih večini za manjša podjetja in za številne podružnice inozemskega kapitala, ki se v skupino omenjenih sto največjih podjetij ne morejo uvrstiti. Le osem podjetij omenjenih industrijskih zvrsti je torej v tej skupini. Podjetja v rokah avstrijskega kapitala so tu dosegla z 10.700 zaposlenimi 4,27 milijard šilingov prometa, inozemska podjetja pa 1,68 milijard šilingov.

Podobno dominira domači kapital v skupini podjetij lesne in papirne industrije. Na 8 podjetij v tej skupini je lani odpadel promet v vrednosti 7 milijard šilingov, dosežen pa je bil s 8800 zaposlenimi. Če k temu prometu prištejemo še promet podružabljenih podjetij, pridemo do vrednosti 10,6 milijard šilingov. Temu nasproti sta dve podjetji inozemskega kapitala dosegli 2,54 milijard šilingov prometa.

V tem sklopu, ko je govora o lastništvu na surovinskih bazah, še kratak pregled glede lastništva na drugih zemeljskih bogastvih Avstrije. Gozd je v bistvu v privatnih rokah, pri čemer ni jasno, v koliko je v rokah privatnega kapitala. Rudniki in premogovniki so podružabljeni z izjemo rudnikov magnezita, od katerih je eden na Štajerskem, drugi pa na Koroškem. Oba sta v rokah inozemskega kapitala. S 5200 zaposlenimi sta dosegla lani 4 milijarde šilingov prometa.

In ob koncu: Koliko od omenjenih sto podjetij naletijo na Koroškem? Od podružabljenih podjetij

sodita na Koroškem v sklop koncerna VÖEST-ALPINE jeklarna KE-STAG v Borovljah in rudnik železa v Hüttenbergu. Poleg njih sodijo v sklop podružabljenih podjetij še rudnik in industrija svinca v območju Dobrača (BBU) s 7,42 milijard šilingov prometa, Kemične tovarne v Treibachu z 1,59 milijard šilingov prometa in deželno podjetje za elektrifikacijo KELAG z 1,55 milijard šil. prometa. Skupno ta tri podjetja zaposlujejo 7000 oseb. Inozemski kapital ima v skupini sto največjih podjetij v Avstriji

na Koroškem v rokah tri podjetja, to je industrijo magnezita v Radentheinu, industrijo papirja v Frantschachu v Labotski dolini in kemično industrijo AGA v območju Feldkirchna. Pri 13.600 zaposlenih so lani dosegla 3,55 milijard šilingov prometa. Inozemski kapital v tej kategoriji je na Koroškem še zastopan v Philipsovih podružnicah v Celovcu in v Treibachu ter v Siemensovi podružnici v Beljaku. Od podjetij v rokah avstrijskega kapitala v skupini sto največjih podjetij je na Koroškem le eno, to je

lesna industrija Funder s 681 milijonov šilingov prometa in 745 zaposlenimi.

Podobno kot v Avstriji pa je vpliv inozemskega kapitala tudi na Koroškem večji kot sledi iz tega pregleda, v katerem ga je bilo mogoče oceniti le na primeru sto največjih podjetij. Baš na Koroškem so v zadnjih letih številna inozemska podjetja ustanovila svoje podružnice, glede katerih vendar pregleda o njihovi gospodarski moči in o njihovem pomenu za zaposlitev prebivalstva še ni pri rokah. (bl)

Stol „večnega predsednika“ FPÖ se maje

„Prihajam iz Braunau-a, Oberdonau,“ se je predstavil eden od delegatov na občnem zboru avstrijskih liberalcev. Liberalno oziroma svobodnjaško je na tej stranki edino ime. Kajti v ostalem je nacionalna kot vselej v preteklosti, kar se je pokazalo tudi na občnem zboru. Kljub temu je bil diskusijski govornik iz firerjevega rojstnega mesta edini večji incident, ki je kazal na rjavo preteklost prenekaterih v tej stranki, k manjšinskemu vprašanju pa se je javil edino koroški Ferrari. V ostalem so žagali Petra.

Delovno poročilo šefa avstrijske FPÖ je bilo dokaj skopo in dolgočasno. Le enkrat so delegati navdušeno aplavdirali. Namreč tedaj, ko se je Peter dotaknil odporniške zveze in Simona Wiesenthala, ki

sta nastopila z obremenjujočimi dejstvi o Petrovi preteklosti. Da namreč Peter ni bil le navaden član Waffens-SS, ampak pripadal zloglasni morilski tolpi, ki ni imela nobenega drugega ukaza razen umora. V nekaj tednih je njegova enota umorila skoraj 400.000 ljudi, sama pa izgubila le 400. Peter o tem ni hotel ničesar vedeti, a dokazov za svojo nevednost do danes ni prinesel. Pri tej točki so stali germani okoli Petra v nemški zvestobi z ramo ob rami in tako ščitili svojega poglavarja pred napadi od zunaj, ki jih je Peter imenoval „zlobne“ in „hudičeve“.

Očitno pa je Peter vendar prečnil germansko zvestobo svojih kameradov in bratov pod orožjem: pri glasovanju o novem vodstvu je dobil Peter — kljub temu, da ni

bilo alternativnega kandidata — le 73 odstotkov veljavnih glasov. Od petih namestnikov strankinega poglavarja je še vsak dobil več glasov kakor Peter.

Malo pozneje pa je Peter doživel pri glasovanju o generalnem tajnistvu, ki ga hočejo uvesti tudi pri svobodnjakih, prvi volilni poraz: Peter se je izjavil v diskusiji proti temu predlogu, a je bil preglasovan. Že pred volitvami pa je predarlski delegat Fusenegger predlagal, naj ne odvolijo samo Petra, ampak vse vodstvo, ker so izgubili volitve lansko jesen.

Policija je imela za šefa svobodnjakov pripravljen poseben avtomobil, s katerim naj bi zbežal pri zadnjih vratih, ako bi „hudobni Slovenci“ skušali motiti prireditve. Napovedane revolucije se ne zgodijo.

Švedska: nepričakovan poraz socialistov

„44 let socializma je dovolj“. — Koliko interpretacij se skriva za to besedo! — Dejstvo je, da so v nedeljo zgubili socialisti na Švedskem volitve in da je ministrski predsednik Olof Palme dan navrh odstopil, da bi vodil „trdo opozicijo“ skozi tri leta — do ponovnih volitev. Ali bo s tem končana 44-letna doba — edinstveno dolga za demokracijo zahodnega tipa — vladanja ene in iste stranke, ali pa bo naslednja vladna doba treh meščanskih strank pomenila le odmor za ponoven zalet socialistov, da bi se ponovno povzpeli na vlado, se danes ne da reči.

Rezultati so sledeči: socialni demokrati so sicer ostali relativno najmočnejša stranka z 42,9 odstotka glasov in 152 od 349 mandatov, izgubili pa so štiri poslance. Komunisti, ki so podpirali dosedanjo vlado, so dobili s 17 mandati dva stola manj kakor pred tremi leti. Najmočnejša meščanska stranka so centristi, ki so dosegli 24,1% glasov in 86 poslancev; tudi oni so zgubili 4 mandate. Konservativci so k dosedanjim 50 stolčkom pridobili nadaljnjih pet, prav tako dodatnih pet liberalci, ki imajo sedaj 39 mandatov. Skupno torej 180 meščanskih proti 169 levičarskim mandatov. Dosedaj sta ta dva tabora imela vsak po 175 sedežev: vendar so soglasno zmanjšali število poslancev za enega na 349, da bi v prihodnje onemogočili pat-situacije, namreč da je o usodi Švedske večkrat dobesedno odločal žreb.

Novi ministrski predsednik bo po vsej verjetnosti postal šef centristov Fälldin. Za meščanske stranke je prišla zmaga tako nenavadno in nepričakovano, da očitno nimajo niti skupnega programa za vlado, deloma si celo ostro nasprotujejo, kakor npr. v vprašanju izko-

riščanja atomske energije, če ni rešeno vprašanje neškodljivosti atomskih odpadkov. Akoravno je bila propaganda za ali proti atomski energiji v volilnem boju zelo demagoška predvsem s strani centristov, to vprašanje, kakor izgleda, ni bilo odločilno za poraz socialdemokratov. Kajti ravno center je izgubil nekaj mandatov, prav tako komunisti.

Globlji vzroki za poraz socialdemokratov ležijo očitno v švedskem sistemu javne blaginje: protest proti družbi, kjer posameznik postane zmeraj bolj anonimen, a družba pomeni vedno več. Država skrbi za vse, od vzgoje otrok preko vseh življenjskih neprilik. Zato ima Švedska tudi najvišje davke. Socialno skrbstvo te države, ki je veljala in velja kot vzgled socialistične vladavine, pa se včasih pervertira v nekaterih izrodkih. Tako je svetovno znana pisateljica Astrid Lindgren („Pika nogavička“) prejela za lansko leto odlok davčnega urada, naj obdavči svoje dohode s 102 (!) odstotka. Pisateljica je potem formulirala svojo javno odpoved socialdemokratski stranki s sledečimi besedami: „Pod temi pogoji je bolje živeti od socialnega skrbstva namesto od dela!“

Take besede si zapomni tudi navaden človek, ki večkrat kljub hladnemu švedskemu temperamentu čuti svojo nemoč nasproti razračenemu aparatu. Podoben primer je bil tudi ta svetovnoznane režiserja Ingmara Bergmana, ki je emigriral, ker se je čutil izpostavljenega vsemogočnemu davčnemu aparatu z vsemi šikanami: čemu potem še delati?

Kakšna odmevnost je na švedske volitve v drugih državah? V ZR Nemčiji volijo 3. oktobra in bi poraz socialdemokratov pomenil, da

osi Palme—Brandt—Kreisky ne bo več, kajti stavba, ki je doslej stala na treh trdnih nogah in sedaj niha na dveh, ne bi držala več. Kreisky je zaradi tega pohitel z zagotovitvijo, da Avstrije ni moč primerjati s Švedsko, akoravno jo je doslej tako zelo hvalil. Glede atomske energije je dejal, da ne bo dopustil nobene atomske elektrarne, če ne bo rešeno vprašanje nuklearnih odpadkov. Za Zwentendorf, kjer je atomska elektrarna pred zgotovitvijo, pa te obljube ni upal dati.

In pri ÖVP? Taus je sicer dejal, da se množijo znaki, da imajo v Evropi ljudje dovolj od socializma. V dunajskih krogih pa prav tako kroži šala, da bo ÖVP morala čakati do leta 2014. Takrat bodo po 44 letih avstrijske socialdemokracije na vladi tudi pri nas imeli volilci dovolj od SPÖ...

Pisatelji kanclerju Kreiskemu

Društvo slovenskih pisateljev je poslalo odprto pismo avstrijskemu kanclerju dr. Brunu Kreiskemu, ki ga v naslednjem ponatisnemo:

„Spoštovani gospod zvezni kancler, obračamo se na Vas kot na najvplivnejšega politika republike Avstrije s prošnjo, da posredujete v zadevi, ki je po našem mnenju zelo pomembna za dobro sožitje med dvema sosednima narodoma in za dobre odnose med Avstrijo in Jugoslavijo.

Slovenski pisatelji smo v skrbi za kulturno življenje slovenske manjšine na Koroškem v javnem pismu pozvali ljubljansko televizijo, naj s postavitvijo potrebnih oddajnikov na Karavankah omogoči koroškim Slovencem v Avstriji sprejemanje televizijskega spore-

Kratke vesti

INDIJA DELNO ODPRAVILA CENZURO

● Informacijski minister Indije Šukla je konec tedna objavil, da so odpravili v Indiji cenzuro tiskovnih izdelkov. To cenzuro je ministrska predsednica Indira Gandhi uvedla junija 1975 in jo pozneje še poostriala. Utemeljila jo je po izključanju izjemnega stanja s potrebo po „zaščiti“ države. Ustanova cenzorja pa bo v Indiji še nadalje obstajala, v besednjaku indijske vlade hočejo novinarje obvarovati pred „zmotami“ s prepričanjem in ne s kaznijo.

BREŽNJEV OBIŠČE ZRN

● V nedeljo so v Bonnu ter v Moskvi objavili vest, da bo sovjetski šef KP Leonid Brežnjev obiskal Zvezno republiko Nemčijo. Obisk se bo vršil na povabilo kanclerja Schmidta na podlagi obojestranskih dogovorov. Presenetilo je le, da so ta obisk uradno najavili dva tedna pred volitvami v nemški bundestag. — Kajti opozicija CSU/CDU trenutno v okviru medstrankarskega sporazuma o volilnem boju uporablja njej namenjene propagandne oddaje v televiziji predvsem za zbujanje čustev proti nevarnosti komunizma, ki da preti, če bodo še vnaprej vladali socialdemokrati. SPD je bila namreč doslej tista, ki je imela najboljše televizijske propagandne oddaje in očitno ni računala s tem, da bo CDU pridobila na terenu. Pri tej akciji je opoziciji pomagal tudi Avstrijec: bivši generalni intendant ORF-a Gerd Bacher, ki je trenutno Kohlov svetovalec. SPD hoče v propagandi sicer udariti z istimi sredstvi nazaj ter označiti propagando CDU kot demagogijo. Kar ne bo lahko, ker je v očeh navadnega volilca napovedani obisk Brežnjeva „potrdil“ pravilnost propagande CDU.

UGRABITELJI TEŽKO KAZNOVANI

● Na dosmrtno prisilno delo je obsodilo sodišče v Kairu tri ugrabitelje egiptovskega letala, ki so ga teroristi spravili v svojo oblast 23. avgusta. Hoteli so letalo dirigirati v Libijo, toda pilot je z izgovorom, da mu primanjkuje goriva pristal v Luxoru, kjer so preoblečeni vojaki premagali teroriste.

da v slovenskem jeziku. Dobili smo javen odgovor, da to ni mogoče, ker avstrijska stran ne izda volilne potrebnih oddajnikov v jugoslovansko-avstrijskem mejnem območju na Karavankah, čeprav so predložene ustrezne tehnične rešitve, ki bi zagotovile, da ta dva oddajnika ne bi motila oddaj avstrijske televizije. Ker so torej tehnični problemi rešeni, ne bi radi verjeli, da so vzroki za zavlačevanje na avstrijski strani politične narave.

Najbrž Vam je znano, da so oddaje avstrijske televizije vidne v dobrem delu republike Slovenije. Menimo, da je to koristno za boljše medsebojno spoznavanje sosednih narodov. Hkrati pa smo prepričani, da bi temu plemenitemu smotru prav tako koristili oddajniki, ki bi posredovali slovenski TV spored na avstrijsko ozemlje. Lep vzor za to vidimo na Južnem Tirolskem.

Ne da bi posebej navajali hel-sinške sklepe, ki pripisujejo pomembno kulturno-posredovalno funkcijo narodnim manjšinam, in bilateralno kulturno konvencijo med Avstrijo in Jugoslavijo, ki na-

(Dalje na 8. strani)

V nedeljo vsi na protestno manifestacijo v Globasnico!

Dr. Matevž Grilc: Ustrahovati te mladine ne bodo mogli

● Ilustrirani tednik „Dela“ (itd) je objavil v svoji zadnji številki izredno zanimiv intervju s predsednikom Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevžem Grilcem. Predvsem gre v tem intervjuju za perspektive, pod katerimi bi preživel. V naslednjem nekaj izveščkov:

Rodil se je šestindvajset let po plebiscitu in šestinpetdeset let po njem je prevzel vodstvo Narodnega sveta koroških Slovencev. Stavim, da so ga starši in ostalih sedem otrok v Podjuni, kjer so doma, klicali — Tevž. Ima neverjetno mirne oči in njegova beseda teče gladko in naravnost, brez ovinkarjenja sledi cilju, ki si ga je zastavila. Nobenega gneva ni opaziti za mladim čelom, niti sledu vročekrvnega besa, ki bi utegnil priklopiti iz notranjšine. Tako, da sem čisto nehote primerjala tehtne in premišljene besede tega mladeniča z onimi, ki jih je na govoru v Škocijanu kričal Feldner. Postal mi je čisto iznenačena jasno, da drugače ne more biti: spokojne, mlade poteze, ki portretirajo zaupanje v lastno moč in odločnost, bodo brez dvoma utišale histerijo zariplega in okostenelega nacističnega obličja.

Dr. Matevž Grilc. Bili so časi, ko jih je za cel razred otrok hodilo skupaj v gruči in z njimi so koračkali policaji. Za vsak primer. Bili so časi, ko je oživel Heimatdienst, pa so slovensko šolo v Pliberku zaprli in jih odgnali domov. Bili so časi spokoja študentovskih let na Dunaju, kjer so v univerzitetnih krogih pravne in tudi drugih fakultet celo s simpatijo gledali na vprašanje koroških Slovencev. Bili so časi, ko njegove žene v Celovcu niso hoteli zaposliti, ker je prinesla spričevalo Slovenske gimnazije. So časi, ko odhaja njegov šestletni sin v prvi razred osnovne šole in ker sta prijavljena le dva k pouku slovensščine, ostali pa imajo ta čas te lovadbo, risanje, ali celo lahko gredo domov, da se mu sin upira. Dr. Matevž Grilc, odvetnik v Celovcu in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev.

ITD: Kaj pomeni biti mlad v sedanjem političnem trenutku slovenske Koroške?

MATEVŽ GRILC: Mladost ima velike prednosti. Predvsem ni tistih predsodkov, ki izvirajo iz predvojnih in povojnih časov. Na vse skupaj bolj sproščeno gledaš.

ITD: Pa vendar čutiš pritisk...

MATEVŽ GRILC: Nenehno.

ITD: Kaj ob tem pritisku občutiš? Ponos ali morda bojazen?

MATEVŽ GRILC: Bojazni pa že ne. Velikansko samozavest nam je vcepile Slovenska gimnazija in prav ta samozavest je naša moč v zadnjih letih. Samozavest manjšine se krepi predvsem med mladino.

ITD: Med prvimi maturanti celovške gimnazije ste bili.

MATEVŽ GRILC: Na Slovenski gimnaziji sem preživel osem let. V tistem čudovitem vzdušju, kjer profesorji niso opravljali zgolj učiteljskega poslanstva. Njihov interes je bil veliko večji. Zavedli smo se nankrat, ... kako bi rekel, da ljudje v gotovi skupnosti skupaj sodijo, da morajo skupaj držati. In prav ta samozavest me še nikoli ni pustila na cedilu. Tudi takrat ne, ko sem šel po gimnaziji k vojakom, pa me je nekdo na naboru nahuilil, ko sem rekel, da je moj materin jezik slovenski. „Kaj se to pravi slovenski,“ se je zadril, „Slovencev ni, to so vindišarji.“

ITD: Nastala situacija je brez dvoma zelo slaba.

MATEVŽ GRILC: Najslabša po drugi svetovni vojni, saj so vsi mediji naperjeni proti manjšini, razen nekaterih dunajskih, izvenkoroških časopisov. Tudi politiki veliko govorijo o tem, da so se zedinili. To je nesmisel. Tri stranke se niso prav nič zedinile, nič drugega niso naredile kot povzele zahtevo najbolj ekstremnih nemškonacionalnih krogov. To pa, mislim, ni nikakršen kompromis. Glejte, zahtevo je postavil Heimatdienst, potem jo prevzame svobodnjaška stranka, potem ljudska stranka, no in končno še socialisti.

ITD: In kako se bo vse skupaj razvilo?

MATEVŽ GRILC: Doseči pač hočejo enoglasnost vseh treh strank,

njihov načrt pa predstavlja statično likvidacijo manjšine. Če kdo iz vlade misli drugače, da to ni namen kateregakoli politika — likvidirati manjšino — mi mora seveda to dokazati.

ITD: Če do štetja pride...

MATEVŽ GRILC: Manjšina zaradi tega ne bo izumrla. Že hujše čase smo preživljali, vendar je obstoj neke manjšine veliko lažji, če je uradno priznana. Največji problem za Avstrijce je namreč prav ta: svetu priznati obstoj manjšine. To je tudi ozadje podiranja slovenskih krajevnih imen. Čim imaš dvojezične napise, priznaš na zunaj, da tukaj živi neka manjšina. Vse skupaj pa sodi med ustrahovanje, da bi manjšino novembra prešteli.

ITD: V Škocijanu so brez vzroka pretepali ljudi...

MATEVŽ GRILC: Pa so se zmotili, ustrahovati te mladine ne bodo mogli.

ITD: Nekoč je plebiscitna propaganda svetovala Slovincem na Koroškem, naj se ne priključijo h gospodarsko zaostali Jugoslaviji. Danes je jugoslovanski del Koroške neprimerno bolj gospodarsko razvit od avstrijskega dela. Ali to dejstvo ne opozarja na to, da na področju gospodarskih stikov in zlasti maloobmejnega prometa tudi danes ne igra odločilne vloge ekonomika, pač pa v skritem ozadju nemški nacionalistični prastrah?

MATEVŽ GRILC: Gotovo. Prav zato moramo predvsem misliti na gospodarsko-socialno vprašanje. Ljudem je treba na lastni zemlji nuditi možnost dela. Ne pa da dovoljujemo, da se mladi kmetje, ki od svojih kmetij ne morejo živeti, selijo v doline, potem pa od delodajalca doživijo grozljivo: „Če boš otroke vpisal v slovensko šolo, boš ob službo!“ Na drugi strani pa se celi kompleksi slovenske zemlje že germanizirajo, ker jih kupujejo Nemci. To je načrtna germanizacija. In prav tu bomo morali iskati tesnejših stikov in podpore pri Jugoslaviji, morali bomo uresničiti gospodarsko sodelovanje. In prastrah ni nič drugega kot umetno

razpihovanje neke teze, ki je evropsko-politično popolnoma nesmiselna, saj vendar nihče ne more govoriti o kakšni nevarnosti, s katero naj bi grozila Jugoslavija. Kot je Kreisky dejal, da razume Korošca in njihov strah, ker da se bo jijo tretjega napada Jugoslavije. Vendar s takšnimi umetnimi napihovanji preproste ljudi kaj hitro lahko okrog preneseš.

ITD: Saj Jugoslavija se vendar povsem jasno drži državne pogodbe in postavlja jasne zahteve v zvezi s členom sedem.

MATEVŽ GRILC: Avstrijska politika pa to obrača: pravijo, da ni interes Jugoslavije zaščititi manjšino, temveč prikriti svoje notranje probleme. Noben Jugoslovčan ne more videti tistega na Koroškem, kar je zapisano v državni pogodbi, tega bi ne mogel najti nikjer. Ni niti dvojezičnih napisov, niti ni dovoljeno uporabljati slovensščine po uradih ali sodiščih.

ITD: Slovenski partizani so skupaj s koroškimi delovali proti fašizmu...

M. GRILC: In partizanom sploh drugače ne pravijo kot morilci. Videti je kot da se nihče v Avstriji ne zaveda, da je prav državna pogodba dala Avstriji svobodo. Ne zavedajo se, kako je do tega prišlo, kako je prišlo do državne pogodbe, pozabljajo na protifašistični boj Korošcev, pozabljajo, da so te obveze pač morali sprejeti in zdaj mislijo, da jih ni treba izpolniti.

ITD: Mimo ponemčevanja slovenske zemlje pa prepovedi uporabe slovenskega jezika, oskrunjanja naših spomenikov in podiranja slovenskih krajevnih imen, je gotovo še kakšna oblika germanizacije. Mešani zakoni, na primer. Če je oče Slovenec, mati Nemka... kaj so potem otroci? Nemci?

MATEVŽ GRILC: Navadno je tako. Ti mešani zakoni so za nas velik problem. Problem za manjšino, ki živi na dvojezičnem ozemlju. Ali je oče Nemec, ali mama, družina se ponemči. To pa je problem družbe. So pa seveda tudi redki primeri, ko je drugače. Pa vendar so. Družina ostane slovenska, čeprav je zakon mešan. Vse pa seveda zavisí od moči tistega slovenskega značaja, ki to izpelje.

ITD: Kaj je za vas, za Matevža Grilca, najbolj pomembno?

MATEVŽ GRILC: Jasna deklaracija. Vedeti moraš, kdo si. Od vsega začetka se moraš zavedati, da si Slovenec, to je tvoje stališče, od katerega ne odstopiš.

ITD: Precej odločni ste...

MATEVŽ GRILC: Rekel bi — radikalno. Vsakega Slovenca tu negativno sprejemajo. V trenutni situaciji, ko je pač potrebno vse zelo ostro zastaviti, sem postal radikalist, delam pač radikalno politiko. Pozabljajo pa, da sem maja, po izvolitvi, ko so bili na Dunaju razgovori, dal zelo pozitivne izjave. Mnenja sem, da je možna samo neka pragmatična rešitev. Kakšno stališče pa naj zavzamem potem, ko so se odločili za ljudsko štetje, kot čisto jasno in ostro? Ne bom odstopil, za nas ni kompromisa. To bi bil samomor manjšine. Zelo ostro me napadajo.

ITD: Če pa se vse skupaj še bolj zaostri?

MATEVŽ GRILC: Slovenski narod živi na Koroškem že 1400 let, stoletja se ni pustil likvidirati, pa se tudi zdaj ne bo. In s tem se bodo morali sprijazniti. Tisti, ki danes to politiko vodijo, se morajo zavedati, da so odgovorni za vsako zaostritev tega problema. Če nas bodo silili v konfrontacijo, jo

Kongres FUEV na Irskem

V glavnem mestu Škotske je v nedeljo zaključil svoje dvodnevno zasedanje osrednji odbor in izredni kongres federalistične zveze evropskih narodnostnih skupnosti (FUEV), v kateri sta od slovenskih zamejskih organizacij vključena Narodni svet koroških Slovencev in „Slovensko ljudsko gibanje“, del Slovenske skupnosti, ene od organizacij Slovencev v Italiji. Poleg seje osrednjega odbora, ki je obravnavala delovno poročilo za preteklo leto kot pripravo na kongres leta 1977, je bila edina točka dnevnega reda kongresa sprememba pravil, ki je bila že dalj časa v pripravi.

Federalistična unija je dokaj široko razpredena, odslej v glavnem zahodnoevropsko usmerjena organizacija, tako geografsko kot tudi v političnem smislu. Zadnje čase išče stike tudi na „političnem“ vzhodu, čeprav ima zaradi časa, ko je bila ustanovljena, pred dvema desetletjema, še vedno opazne sledove zadnje vojne, kajti v FUEV so vključene tudi emigrantske organizacije, kot je na primer tako imenovana Zveza Kosovarjev.

Teh pomanjkljivosti se kot kaže, zaveda tudi vodstvo FUEV, ki je ravno zaradi tega pripravilo predlog spremembe pravil organizacije v tem smislu, da bi npr. Zveza Kosovarjev sicer ohranila članstvo v FUEV, vendar brez pravice glasovanja. Prejšnja zasluga za to gre ravno predstavnikom Narodnega sveta koroških Slovencev, ki se že več let borijo za „očiščenje organizacij“ takšne vrste, kot je Zveza Kosovarjev, ki ne predstavlja nikogar, razen neke bivše gospode iz emigracije, uživa pa nedvomno podporo določenih političnih krogov na zahodu zlasti v ZDA.

Kazalo je, da bo sprememba pravil, kot je bila predvidena, tudi

sprejeta, zgodilo pa se je, kljub protestom obeh slovenskih zastopnikov, dr. Reginalda Vospernika in Filipa Warascha; (prvi je podpredsednik FUEV, drugi zastopa Narodni svet), podpora nekaterih skupin, tako Dancev iz Zvezne republike Nemčije in škotskih nacionalistov, da je bil v osrednjem odboru predlog odklonjen z 8 glasovi proti 5, na kongresu pa z 39 proti 7.

Če je bila sprememba tega tako važnega člena statuta, ki bi bila FUEV samo v prid, še bolj pa evropskim manjšinam, odklonjena, gre kot kaže precejšnja zasluga „nemškemu bloku“, ki je iz posebnih razlogov (razmerje do avstrijske vlade, Južna Tirolska, sude-tarji ipd.), nasprotoval spremembam, kriva pa je tudi premajhna obveščenost evropske manjšinske skupnosti o dejanskem stanju narodnosti v Jugoslaviji in njihovih pravicah.

Na pozitivni strani pa je treba priznati FUEV, da dosledno zavzema odklonilno stališče do ukrepov avstrijske vlade v njeni manjšinski politiki, zlasti pri preštevanju Slovencev in Hrvatov. Prav tako je FUEV včlanjena v solidarnostni komite za pravice Slovencev in Hrvatov v Avstriji. Tako je tudi ena od točk zaključne seje osrednjega odbora FUEV predlog resolucije, s katero osrednji odbor FUEV „priznava upravičeno skrb slovenske in hrvatske narodnostne skupine v Avstriji in izraža solidarnost v njunem boju za narodnostno enakopravnost,“ ter poziva dunajsko vlado, naj predvidenega štetja posebne vrste ne izvaja, temveč naj se raje pogaja z zakonitim zastopstvom slovenske in hrvatske skupnosti in v soglasju z njima izdelava nov, sprejemljiv zakon o manjšinah.

DRUGI O „NT“ — DRUGI O „NT“ — DRUGI O „NT“ — DRUGI O „NT“

Was sagte Kreisky wirklich?

Am Mittwoch der Vorwoche meldete der ORF in seinen 18-Uhr-Nachrichten: „Bundeskanzler Kreisky wird nach einer Meldung der APA den slowenischen Pressedienst ‚Naš tednik‘ klagen.“

Der slowenische Pressedienst hatte am Vortag unter dem Titel „Unter Kreiskys Regierung keine Ortstafeln mehr?“ über ein Treffen zwischen Vertretern der „Österreichischen Widerstandsbewegung“ und den Obmännern der Kärntner Slowenenverbände berichtet. Bei diesem Treffen — so der „Naš tednik“-Pressedienst — wären die Slowenen auch über ein Gespräch der Widerständler mit Kanzler Kreisky informiert worden. „Die Vertreter der ‚Österreichischen Widerstandsbewegung‘ berichteten den Vertretern der beiden Zentralorganisationen“, so schrieb der

bomo sprejeli. Na Koroškem živim kot Slovenec, do tega imam vso pravico in to pravico bomo vsi Slovenci ustrezno branili. Pripravljeni smo na to, brez dvoma. Moram pa reči, da bi v tej situaciji brez jugoslovanske pomoči težko zdržali, težko bi se čisto sami borili proti načrtnemu ponemčevanju. Čeprav se zavedamo, da ne moremo spati spanje pravičnega in si misliti: se bo že Jugoslavija borila za nas!

ITD: In tisti november, ki se bliža, tisti štirinajsti november 1976, šestinpetdeseto leto po plebiscitu, kakšen bo?

MATEVŽ GRILC: Lepa, sončna nedelja. Kot ponavadi.

Barbara Goričar, itd, Ljubljana

Pressedienst, „der Regierungschef habe bei dieser Unterredung erklärt, solange er Bundeskanzler sei, werde es in Kärnten keine zweisprachigen Ortstafeln mehr geben.“

Am nächsten Morgen titelt die SP-„Kärntner Tageszeitung“: „Kreisky nennt Slowenen-Aussendung ‚niederträchtige Verleumdung‘.“ Kreisky ließ die Zeitung telefonisch wissen:

„Daran ist kein Wort wahr. Das ist eine Verleumdung von A bis Z. Ich werde gegen den ‚Naš tednik‘ gerichtliche Schritte unternehmen.“

Johannes Kunz, Pressesekretär des Kanzlers, assistierte seinem Chef: „Das hat Kreisky nie gesagt. Unser Jurist im Kanzlerbüro wurde beauftragt, durch einen Anwalt prüfen zu lassen, gegen welche Stelle gerichtlich einzuschreiten wäre.“

Sollte sich Kreisky tatsächlich zu einer gerichtlichen Attacke gegen „Naš tednik“ entschließen, könnte er in Beweisnot kommen. Mitglieder der Widerstandsbewegung glauben sich nämlich noch recht genau an den Abend des 31. Mai 1976 erinnern zu können: Damals führte die „Österreichische Widerstandsbewegung“ eine Slowenendemonstration zum Bundeskanzleramt. Vertreter der teilnehmenden Organisationen, darunter auch zwei Leute der Widerstandsbewegung, hatten im Anschluß daran eine längere Aussprache mit dem Bundeskanzler.

Noch am Donnerstag der Vorwoche, als die Zeitungen über die angebliche Kreisky-Äußerung bereits berichtet hatten, rief das Vor-

(Dalje na 8. strani)

Potovanje naših maturantov po Jugoslaviji

Kot vsako leto, smo se tudi letos maturanti Slovenske gimnazije v Celovcu udeležili že tradicionalnega potovanja po Jugoslaviji, ki ga je velikodušno organiziral in financiral REPUBLIŠKI KOMITE ZA VZGOJO IN IZOBRAZBO socialistične republike Slovenije.

Potovanje je trajalo od 27. avgusta do 6. septembra. Udeležila se ga je pretežna večina maturantov. Razočarali pa so nas profesorji, kajti od teh sta se udeležila potovanja le razrednik 8. b razreda prof. Jože Wakounig in Mariča Tišlerjeva. Potovanje sta strokovno vodila prof. Vladimir Klemenčič in njegov asistent prof. Tone Gosar, katerima na tem mestu velja prav posebna zahvala.

Odpeljali smo se 27. avgusta zjutraj izpred Mohorjeve v Celovcu. Pot nas je vodila najprej v Ljubljano, kjer se nam je pridružil reporter RTV Ljubljane Branko Kasteljic, da bi pozneje zbral vtise naših maturantov in jih posredoval preko radia zainteresirani slovenski javnosti.

Iz Ljubljane smo se odpeljali naprej preko Zagreba v Beograd, kjer smo prespali prvo noč. Zjutraj smo si ogledali zanimivosti mesta, med njimi tudi vojni muzej. Še isti dan smo se nato odpeljali naprej v Skopje, kjer smo prespali in si ogledali mesto.

Iz Skopja smo se peljali na najjužnejšo točko Jugoslavije, namreč v Ohrid. To mesto je posebno zanimivo. Ima mnogo kulturnih

spomenikov — del mesta je zgrajen še na srednjeveški način —, srečali smo pa tudi novo, za nas nepoznano mentaliteto južnjakov, ki smo jih spoznavali na trgu, v prodajalnah ali pa zunaj na ulicah. Prav posebno smo bili presenečeni o informiranosti teh ljudi. Prav dobro poznajo naš položaj na Koroškem, boljše kot večina Korošcev.

Iz Ohrida smo šli v Dubrovnik, kjer smo ostali tri dni, in se odpočili nekoliko od dolge in neprestane vožnje. Zabavali smo se ob kopanju in plesu, tako da nam je čas kar prehitro mineval. Naslednja postaja je bila Split, drugo največje pristanišče v Jugoslaviji. Tu je praznoval naš profesor Jože Wakounig svoj 35. rojstni dan, ki smo ga vsi skupaj počastili. Ob

tej priložnosti nas je vse navzoče povabil, da bi praznovali skupno z njim tudi njegovo 40-letnico.

Iz Splita smo se vrnili nazaj v Ljubljano, kjer nas je sprejela Socialistična mladina Slovenije. V Ljubljani smo obiskali tudi avstrijskega generalnega konzula v Jugoslaviji. Pripovedovali smo mu, kako je potekalo potovanje, povedali smo mu, da smo videli manjšinsko ureditev pri Albancih, Turkih in drugih manjšinah in v tem sklopu smo opozorili na našo neizpolnjeno pravico, ki je zasidrana v državni pogodbi.

6. septembra zvečer smo se vrnili nazaj na Koroško. Vrnili smo se kot optimisti, polno samozavesti, saj smo videli, da je 20 milijonov Jugoslovanov za nami, ki so pripravljene nam pomagati, da bi končno dosegli vse naše pravice. Dobro nam bo ostalo v spominu, kako prisrčno smo bili povsod sprejeti. Povsod so se ljudje zanimali za naš položaj in nas bodrili. V Jugoslaviji smo videli celo trojezične napise in nobenemu ne pride na misel, da bi jih odstranili. Govorili smo s pripadniki manjšine — povedali so, da imajo vse pravice: lastne šole, lahko uporabljajo svoj materin jezik vselej in povsod.

Vsi verujemo in upamo, da bo pri nas slično!

Novogoriška Drama v naših krajih

Našim najmlajšim se obeta konec prihodnjega tedna par veselih uric z gostovanjem primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice, ki bo od petka, 1. do nedelje, 3. oktobra, v nekaterih naših krajih uprizorilo igrice „Štirje fantje muzikantje“ Miroslava Košute.

V mariborskem „Večeru“ je Du-

štirje fantje muzikantje. Košutovo delo je bilo sprva napisano za radijsko igro. Zato je bilo potrebno vse tiste slušne elemente, značilne za radijsko igro, sedaj na odru opredeliti, hkrati pa dati dejanju potrebno dinamiko in napetost. Zato je pri uprizoritvi na odru nemajhna vloga pripadala tako sce-

je odločil za predstavo brez odmorov, kar je dalo igrici, v kateri je avtor našel navdih v pravljici po Grimmovem motivu, gladek, neprekinjen potek, z njim pa seveda tudi potrebno dramatičnost. Izkoristiti je znal razmeroma prostorsko skromen oder in z bežnimi, preprostimi rešitvami prizorišč spodbudil fantazijo mladih gledalcev, katerim le-te nikakor ne primanjkuje. Tudi tipični radijski vezalec, ki ga je neposredno in v stiku z gledalci prisrčno odigrala Teja Glažarjeva, je znal dati igri zaključeno podobo in premagovati tisto neresnično, radijsko, slušno in opisno povezavo za premagovanje pravljicne menjave časa in prostora.

Tudi igralci so svoje vloge odigrali prisrčno ter v svojih človeških in živalskih vlogah podali nepriljene in prepričljive pravljicne like. Težko je od posameznih vlog posebej poudariti to ali ono, ker so vsi, tako mlinar Toneta Šolarja kot osel Matjaža Turka pa lovec Iztoka Jereba in pes Iva Barišiča ter maček Metke Frankove in petelin Tomislava Skubica od treh razbojnikov — T. Šolarja, Iztoka Jereba in Dragice Kokot — Šolarjeve ansambelsko korektno in uigrano, s petjem in plesom znali uprizoriti Košutovo delo, tako da bo našlo med morda najhvaležnejšo publiko, to je mladino, najhvaležnejše in tudi najdragocenejše občinstvo.

KOTMARA VAS

Isti dan, kot v Selah (v torek, 7. septembra), so volili tudi v Kotmari vasi novega župana. Prejšnji župan Štefan Mandl, pristaša socialistične stranke, je po osemnajstletnem županovanju iz zdravstvenih razlogov oddal odgovorno mesto svojemu nasledniku.

V prisotnosti okrajnega glavarja dr. Marka so občinski odborniki z devetnajstimi proti štirinajstim glasovom izvolili za župana Jožefa Strugerja, dosedanega podžupana v občini.

Z izvolitvijo novega župana, ki je socialist, je bila nujna tudi sprememba v občinskem predstojništvu: za prvega županovega namestnika so izvolili Emila Müllerja, za drugega Jožefa Quantschniga, oba člana socialistične stranke, za novega člana občinskega predstojništva je bil izvoljen Raimund Mikl od socialistične stranke, njegov namestnik pa je Bernhard Sitter, prav tako socialist.

Obiščite galerijo Wernerja Berga!

šan Zeljeznov o predstavi napisal med drugim tole: „Tretjo premiero je Primorsko dramsko gledališče v Novi Gorici namenilo najmlajšim gledalcem z uprizoritvijo mladinske igrice Miroslava Košute

nografu kot kostumografu in ko-reografu, čeprav so zvočne kulise, to pot izvirna glasba Urbana Kodra, še bolj podprle učinkovitost predstave.

Režiser Boštjan Vrhovec se

Na Kostanjah pokopali Jožefa Kokota

V soboto, 8. septembra, so se Kostanjčani za zmerom poslovili od Kokotovega očeta, pd. Župkovega ateja, starega 79 let. Njegova smrt je presenetila vse, ki so ga poznali, saj je šel s tega sveta tako nenadoma.

Župkov atej je bil daleč znan kot izredno zaveden Slovenec, saj je bil njegov dom na Kostanjah središče slovenskega kulturnega življenja. Rodil se je 1898 v Zgornji vasi pri Grobeljnu na slovenskem Štajerskem ter je že v mladosti spoznal trpljenje in revščino takrat zaničevanega delavskega razreda. Kot delavec-rudar je do dna spoznal delo. Kmalu po prvi svetovni vojni — bil je vojak cesarske vojske — se je naselil na Koroškem, kjer je v Kostanjah spoznal svojo življenjsko družico.

Za svoje slovensko prepričanje je moral v drugi svetovni vojni z družino v pregnanstvo: Rehnitz, Rastatt, Gerlachshausen, so bili kraji v brezsrčnem pregnanstvu, kjer so okusili do dna grenko kupo trpljenja, ki so ga jim povzročili nacistični zločinci. Po Hitlerjevem zlomu in koncu vojne se je ponovno vrnil z družino v svoje ljubljene Kostanje, kjer je začel delovati na prosvetnem polju. Zaradi svojega neomajnega slovenskega prepriča-

nja pa je še in še doživljal zaničevanje, ki ga ni strlo, temveč mu je vtilo še več poguma, da se je še bolj oprijel narodnega dela.

Na zadnji poti se je od njega poslovil predsednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer. Pogrebne obrede je opravil domači župnik Stanko Trap, ki je ponovil Kramerjeve besede, da je bil pokojni Župkov atej „neomajna skala“.

Po tej poti izrekamo tudi bralci našega lista iskreno sožalje vsem sorodnikom rajnega Kokotovega očeta.

UMRL JE FRANC WASTL

V četrtek, 16. septembra, je po težki bolezni v celovski splošni bolnišnici v 87. letu starosti, umrl Franc Wastl.

Izredno veliko sorodnikov, znanec in prijatelj je pospremito pokojnega Franca Wastla v torek, 21. septembra 1976, k zadnjemu počitku na pokopališču v Trnji vasi — Annabichlu.

Rajni Franc Wastl, ki nas je za zmerom zapustil, je imel za vsakogar dobro in lepo besedo. Bog mu daj večni mir in pokoj! Vsem zaoostalim sorodnikom pa izrekamo po tej poti globoko in iskreno sožalje!

PRIREDITVE

SKUPNI IZLET

Proga: Velikovec — Dravograd — Maribor — Ptuj (Pjutska gora, starodavna in zelo obiskana romarska cerkev) nadalje Rogška Slatina (svetovno znano kopališče — mineralna voda), Celje — Petrovče — Velenje — Slovenji Gradec — Dravograd — Prevalje — Pliberk — Velikovec.

Prireditelj: Prosvetno društvo Velikovec.

Čas odhoda: nedelja, 3. oktobra 1976, ob 7. uri — parkirni prostor pri poštnem uradu v Velikovcu.

Prijave: Posojilnica Velikovec, 2. Mai-Straße 10, 9100 Velikovec, tel. 355, do 27. sept. 1976.

IZLET PO SLOVENIJI

Prireditelj: SPD „Jepa“ — Loče ob Baškem jezeru

Čas: nedelja, 14. novembra 1976

Odhod: ob 6. uri zjutraj iz Loč

Prijave: Jožko Wrolich,

9582 Loče, tel. 0 42 54 - 21 42

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

prireja Cankarjevo dramo v priredbi Janeza Povšeta

Martin Kačur

Gostuje: Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice

Izvajajo: Iztok Jereb, Tone Šolar, Matija Turk

petek, 1. oktobra 1976, ob 19.30 v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Št. Jakobu v Rožu

sobota, 2. oktobra 1976, ob 20. uri v farni dvorani v Škocijanu

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

nedelja, 3. oktobra 1976, ob 19.30 v farni dvorani v Pliberku

Prireditelj: Farna mladina v Pliberku

Prisrčno vabljeni!

Pliberk: kulturno delo ne počiva

Prejšnja leta se je navadno kulturno delo prek poletja nekoliko umirilo. Vendar letos kulturni delavci na Koroškem niso imeli zasluženega počitka. Tako je bilo tudi v Pliberku.

Začetka julija je bila igralska skupina Oder 73 — SPD „Edinost“ v Pliberku vabljena v mariborsko unionsko dvorano, kjer je pred 500 navdušenimi gledalci predvajala kabaret „1 x 1 = 1“. Nekaj dni navrh je z istim delom Anite Hudl gostovala v Dornavi, kjer je pred zbranimi brigadirji (med njimi so bili tudi mladinci iz Wiesbadna v Zvezni republiki Nemčiji) satirično prikazala dogajanja na Koroškem. 15. julija pa so šli pliberški otroci že četrtič na letovanje v Novo Baško. Pred štirimi leti je učitelj Mirko Kert prvič zbral otroke, 15 po številu, ki so mogli pod ugodnimi pogoji letovati v Celjskem domu v Novi Baški na otoku Krku. Za to akcijo skozi vsa leta zbira Slavistično društvo v Celju pri svojih članih denar. Lani in letos pa je v Pliberku organiziralo letovanje Slovensko prosvetno društvo „Edinost“. Tako je letos 30 otrok iz Pliberka in okolice videlo prelepi modri Jadran in si nabirali potrebne zdravje. Štirinajst dni, ki so bliskovito potekali, so naši otroci ob kopanju in igri preživeli s 120 otroki iz Celja.

22. avgusta je dvajset otrok dobre volje in polno pričakovanja sedlo v avtobus in se peljalo v Preddvor, da bi se tam naučili plesov v folklorni koloniji. Ze sprijem v Preddvoru, mnogo gledalcev,

televizija, otroci, je bil tako prisrčen, da so se takoj počutili domače. Otroke je pozdravil ravnatelj osnovne šole „Matija Valjavec“ v Preddvoru prof. Vinko Jenko, narkar so si naši otroci izbrali vrstnike, pri katerih so nato preživeli teden. Dopoldne so otroci pridno vadili in se naučili dva plesa: Šuštarški in Kovtre šivat. Popoldne je bilo rezervirano za igro in razvedrilo. To, kar so se otroci v enem tednu naučili, so potem pred svojimi starši, ki so prišli posebej za to v Preddvor, in številnimi domačimi in tujimi gosti, pokazali ob jezeru v Preddvoru. Otroke je spremljala Anita Hudl.

Tudi igralska skupina Oder 73 je nadaljevala svoje delo. 27. avgusta je nastopila pred polno zasedeno avlo osnovne šole v Preddvoru. 17. septembra pa so člani Odra 73 nastopili ponovno s kabaretom v Šenčurju.

NOVI ŽUPAN V SELAH

7. septembra so na seji občinskega odbora, po smrti nekdanjega selskega župana Hermana Velika, izvolili novega župana Antona Hribernika, šolskega vodjo v Selah. Volilo je enajst občinskih mož, od teh je oddalo za Antona Hribernika sedem glasov. Za Hribernika, ki je socialist, so volili vsi socialistični in efavepejevski odborniki. Štirje odborniki volilne skupnosti so predlagali svojega kandidata za župana, Mirka Oražaja. Novi selski župan Anton Hribernik je bil odbornik in član kontrolnega odbora.

Grupa „Junij“ iz Ljubljane v Celovcu

Umetniška skupina, ki se to pot prvič predstavlja z manjšim izborom celovškemu občinstvu, je bila ustanovljena leta 1971. Bila je to skupina mladih umetnikov, ki so nedolgo pred tem končali svoje študije na ljubljanski akademiji za likovno umetnost in se hoteli, podobno kot številne takšne skupine, čimprej uveljaviti.

Idejni vodja skupine in njen organizator je Stane Jagodič. V Sloveniji in Jugoslaviji mu je pripadlo mesto enega redkih vztrajnih raziskovalcev na področju fotografije in fotografike. Njegove stroge zasnove objektov in fotografskih interpretacij nadrealističnih mizanscen z groteskno-satirično obarvanimi vsebinami so že pred leti zbujele pozornost tako doma kot na tujem in ni odveč omeniti, da njegova dela objavljajo vse vidne svetovne revije za karikaturu, fotografijo in oblikovanje.

Jagodičevo delo je lahko ključ do umetnosti drugih sodelujočih v skupini: Harija Draušbaherja, Viktorja Gojkoviča, Enverja Kaljanca, Kazue Kitajime, Boštjana Putriha, Alana Sundberga, Petra Vernika in Vlaste Zabranskega, tako glede ustvarjalnih pogledov prijemov kot glede notranje „estetike“, ki jih družijo.

Po tehniki mišljenja in prav tako realizacije (fotografija!) se mu tokrat poskuša približati Enver Kaljanac, žal, na škodo dosedanjih slikarskih dosežkov in zlasti v tej fazi — osebnostnega prispevanja. Ne manj duhovito, vendar šaljivejše in duhovitejše se odziva s svojimi karikaturami in grafičnimi satirami na absurde življenja in mišljenja češki gost Vlasta Zabransky. V novi družbi „junij-

cev“ je zapolnil vrzel med Jagodičevo jedkostjo in manj satirično ali kritično angažiranimi deleži drugih članov. V to družbo bi bilo treba prišteti še gosta iz Združenih držav Amerike Alana Sundberga, čigar analitična in močno stilizirana satira se izraža s prvimi formalne zakladnice zahodnega novejšega ekspresionizma in zlasti nekam suhe, stvarne, ameriške karikature.

Boštjan Putrih je svojemu še nedavnemu konstrukcijskemu racionalizmu nekoliko zmečkal konceptno ostrino ter v novih združitvah sublimatov tehničnih in organskih oblik dosegel tudi vsebinsko

živahnost v dinamičnih kompozicijah.

Skulpture Viktorja Gojkoviča so pretežno drugače vsebinsko zasnovane. Gre za osnovno geometrično gmoto kot povzetek in zgostitev konstruktivistične občutljivosti, ta pa je pravilno geometrično členjena z mrežo vrezov v obliki drobnih kvadratkov — asociacija na arhitekturo je, kljub dodanim kovinskim plovlak in hkrati konstrukcijskim in barvnim obogatitvam, nespregledljiva. Temu, razmeroma preprostemu, vendar dognanemu in izrazito racionalnemu pristopu stoji nasproti šest kamnitih plastik Kazue Kitajime, s

katerimi je v povzetku pokazal tenko občutene osnovne značilnosti bogate japonske plastične in dekorativne tradicije.

Precejšnjo spremembo zaznamo v slikarstvu Haraldja Draušbaherja. Temeljna problematika — časovno bivanje figure v prostoru z nekaterimi senzualnimi povezavami — je sicer ostala, a izrazito okrnjena. Tudi grafike Petra Vernika so drugače angažirane — v konceptualnem okviru podaja učinkovite metamorfoze v smislu izrazne simbolike.

Grupa „Junij“ v celovski Galeriji Hildebrand (kratko vest o njej smo objavili v prejšnji številki), bo razstavljala svoja dela še do sobote, 25. septembra.

Protestno pismo Slovencev živečih v Švici

Slovinci in vsi ostali pripadniki jugoslovanskih narodov živeči v Švici že dolgo budno zasledujemo hudo diskriminacijo Avstrije napram slovenski in hrvaški narodni skupnosti na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem. Ne smemo pozabiti, da je bil nacizem rojen v Avstriji in Bavarski, vendar s to razliko, da nacisti v Avstriji niso nikdar klicali na odgovornost. Pri načrtnem iztrebljanju Slovencev in ostalih jugoslovanskih narodov so v pretežni meri kot dobri poznavalci in specialisti sodelovali ravno avstrijski državljani; najprej teoretično, v raziskovalnih inštitutih za jugovzhod v Celovcu, Gradcu in Dunaju ter nato po vdoru Hitlerjevih čet še praktično na koži naših narodov in seveda naših sorjakov v mejah sedanje Avstrije.

Vse avstrijske vlade so skozi 56 let samo obljubljale v javnosti z lepimi besedami zaščito narodnih skupnosti, drugače pa zatirale vse kar je le dišalo po Slovanih. Spomnimo se prve prevare koroškega deželnega zbora, ki je 28. 9. 1920 na lastno iniciativo dal svečano obljubo vsem koroškim Slovincem za vse večne čase, da se bodo lahko svobodno razvijali v narodno-političnem, kulturnem in gospodar-

skem življenju. Takrat so bili Slovenci v etničnih mejah še večina, celo po avstrijski statistiki. Danes pa vemo, da je bila to samo plebiscitna vaba za Slovence in da niso po plebiscitu izpolnili niti ene črke „svečane obljube“. Avstrija je poleg tega podpisnik mednarodnih zaščitnih pogodb za njene manjšine — naše narodne skupnosti: mirovna pogodba 1919, državna pogodba 1955, konvencija o človeških pravicah OZN in končno sklepi helsinške konference. Avstrija je s podpisom državne pogodbe dobila svobodo s pogojem, da bo manjšinam omogočila narodno življenje. Brez državne pogodbe bi bila Avstrija še danes okupirana država.

Vsi vemo na kakšne načine je Avstrija reagirala na Južnem Tirolskem, ko je Italija v primeri s stanjem na Koroškem zelo milo začela z raznarodovalno politiko in italijanizacijo. Južne Tirolce so Angleži in Francozi prodali Italiji za vstop v prvo svetovno vojno brez vsake mednarodne zaščite. Danes bi si naše narodne skupnosti v Avstriji oblzale vse prste, če bi imele takšno dejansko zaščito, kot jo imajo Južni Tirolci.

Veliko smo krivi mi vsi skupaj, slovanska duša je mehka in preveč oprošča ter verjame obljubam! Če bi zmagal nacizem, bi nas Slovence brez milosti fizično izbrisali iz sveta in to ravno tisti ljudje, ki danes napadajo in diskriminirajo naše brate in sestre preko meje. Veliko napako smo napravili, da

nismo, ko so leta 1959 Avstrijci na pritisk veliko-nemških nacistov ukiniteli dvojezično šolo na Koroškem, ki je mimogrede povedano bila glavni argument avstrijske delegacije na mirovni konferenci za dodelitev Koroške Avstriji, češ da bodo Slovincem popravili vse krivice, ki so jih doživljali — že takrat spravili problem pred generalno skupščino OZN. Tako so pa pred našimi očmi nekaznovano ukiniteli en del enakopravnosti naše narodne skupnosti v Avstriji. Zadovoljili smo se z obljubami avstrijske vlade na zboljšanje, vendar danes vsi

vemo, da je bilo naše čakanje zaman in da je bila to samo taktika avstrijskega zavlačevanja. Zavedati se moramo, da je v Avstriji tudi od socialistov samo majhen korak do nacionalsocialista! Zato so uspeli Avstrijci prepričati s svojo propagando neke lahkoverneže s takšnimi absurdi, da obstajajo „vindišarji“ kot poseben narod, neki alpsko nemški-Slovinci. Kot argument jim služi neidentičnost koroškega slovenskega dialekta s knjižno slovenščino. Če bi se Slovani posluževali istih argumentov, bi lahko nemščino razdelili na kakšnih dvesto narodnih jezikov. Kajti, koroškega Nemca že v Porenju ne razumejo, v severni Nemčiji pa sploh mislijo, da je z drugega planeta — če seveda ne uporablja knjižne nemščine. Vse takšne in podobne nesmisle bi morali obravnavati in izdati v primernih knjigah, napisanih v vseh svetovnih jezikih in jih predati vsem sredstvom obveščanja in politikom.

Avstrijska vlada podpira anarhijo, če je usmerjena proti naši narodni skupnosti. Avstrijska izvršna oblast je mirno gledala, kako so veliko-nemški nacionalisti ruvali z zakonom sprejeto postavitev dvojezičnih topografskih napisov. Kljub temu, da bo že kmalu minilo štiri leta, niso še niti enega od dobro znanih vandalov obsodili, ker je protizakonito rušil javne napise. Ob tej priliki se je celo švicarski komentator na televiziji vprašal: „Kdaj bo Jugoslavija učinkovito

(Nadaljevanje na 8. strani)

Objave Leva Detele in Milene Merlak v nemščini in angleščini

Z odlokom avstrijskega zveznega ministra za pouk in umetnost dr. Freda Sinowatza in po sklepu osemčlanskega neodvisnega literarnega razsodišča je pisatelj Lev Detela prejel eno od osmih avstrijskih državnih literarnih štipendij za delovno leto 1976/77 v znesku 60 tisoč šilingov. Štipendije prejmejo dobitniki v dvanajstih zneskih po 5000 šilingov od julija 1976 do junija 1977. Lev Detela jo je prejel kot potrdilo za svoje dosedanje pisateljsko delo — in da mu bo omogočeno dokončati novi daljši prozni tekst.

Poleti je tudi izšla Detelova v nemščini napisana knjiga „LEGENDEN UM DEN VATER“ pri avstrijski založbi Edition Roetzer. Knjiga stane 50 šilingov. Izšlo so že prve nemške ocene o tej knjigi, ki so vse pozitivne. Hvalijo Detelov modern način pisanja, a tudi posluš za večplastni nemški literarni izraz, predvsem pa se ukvarjajo z Detelovim razkrojem tradicionalnega očetovstva.

Detelove tekste so začeli tiskati tudi v angleškem kulturnem prostoru. Pesmi je tako v prevodu

Harriette Watts objavila kanadska revija „THE MALAHAT REVIEW“ januarja 1976, medtem ko sta Detelove pesmi v prevodu Herberta Kuhnerja objavili revija „WEBSTER REVIEW“ (št. 2, 1976) iz Združenih držav Amerike in literarna knjiga „BROADSIDES AND PRATFALLS“, ki je pred kratkim izšla v Londonu pri založbi Menard Press. V isti knjigi so objavljene tudi tri pesmi Milene Merlak v angleškem prevodu. V kratkem izidejo pesmi Milene Merlak in Leva Detele tudi v avstralski reviji „POETRY AUSTRALIA“ in še v drugih publikacijah na angleškem in ameriškem prostoru.

Zanimivo je tudi, da so istočasno izšli avtobiografski in bibliografski zapisi o Levu Deteli v angleških leksikonih DICTIONARY OF INTERNATIONAL BIOGRAPHY, THE WORLD WHO'S WHO OF AUTHORS, INTERNATIONAL WHO'S WHO IN POETRY in MEN OF ACHIEVEMENT (Možje dejanj), ki jih izdaja cambriški Internacionalni biografski center. V leksikonu MEN OF ACHIEVEMENT je natisnjena tudi Detelova slika.

Štirje fantje muzikantje

Gostuje: Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice
Režija: Boštjan Vrhovec

■ petek, 1. oktobra 1976, ob 14. uri v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Št. Jakobu v Rožu

■ sobota, 2. oktobra 1976, ob 13. uri v farni dvorani v Selah

Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah

■ nedelja, 3. oktobra 1976, ob 10.30 v farni dvorani v Železni Kapli

Prireditelj: Otroška mladina v Železni Kapli

■ nedelja, 3. oktobra 1976, ob 14.30 v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku

Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu pri Pliberku

Na to izredno mladinsko predstavo vabimo otroke in starše!

Ivan Virnik:

(2. nadaljevanje in konec)

Kulturni pomen čitalništva za Slovence

Čitalniško življenje šestdesetih let minulega stoletja so z vsemi močmi podpirali staroslovenci in mladostenci, glavni pobudniki pa so bili vendarle staroslovenci, ki so na čitalniško gibanje gledali kot na mnogo manj kritičnimi očmi kot mlajša generacija takratnih slovenskih intelektualcev. Zato se ne moremo čuditi, če je dr. Bleiweis našel v svojih Novicah za čitalniške podvige zgolj laskave in nadvse pohvalne besede, ne da bi pri tem sploh omenjal njihovih slabih strani, ki jih je bilo bržčas prav toliko kot dobrim.

Resnici na ljubo pa je treba vendarle omeniti, da je bila kvaliteta

čitalniških prireditev, med njimi v prvi vrsti dramske uprizoritve, na precej nizki kvalitetni ravni, kar je bilo sicer na začetku čitalniškega gibanja sprejemljivo in tudi razumljivo, kasneje pa ne. Pri tem je predvsem prednjačila prevodna oziroma prirejena dramska literatura, ki je bila tako rekoč brez nujno potrebnih umetniških kvalitet. Prizadevanja tedanjih najvidnejših slovenskih dramatikov za oblikovanje izvirne slovenske dramske književnosti, čigar glavni pobudnik je bil Miroslav Vilhar, zaslužijo veliko večjo pozornost, kakor pa večkrat nesprijemljivo, umetniško nedogodno in docela „prazno“ pre-

sajanje tujih dramskih del na slovenske čitalniške odre. Pokojni univ. prof. dr. France Koblar je v Klasju zapisal, da so „prireditelji čitalniških iger žal včasih mnogo bolj gledali na to, da je bil njihov značaj predvsem zabaven in šele v drugi vrsti narodno prebuden in vzgojen. „Zato nas ne sme presejati odkrita izjava Frana Levstika, za umetnost tako zavzete osebnosti, ko je s svojo konstruktivno kritiko, za njim pa še Fran Levic, opozarjal, da „naše besede in veselice so zares zabavne, ali premalo se vendar za duševno omiko skrbijo“. Pa vendar vse Levstikove zahteve, v prvi vrsti tiste, da

bi umetniška literatura naposled le prodrila v naša gledališča, niso bile uslišane. Daleč od tega, saj so čitalnice dobesedno dajale potuho skromnemu malomeščanskemu okusu, ne samo v šestdesetih letih minulega stoletja, ko so bile na svojem višku, ampak tudi pozneje.

Pa vendar kronist zlepa ne more mimo dejstva, da so bila 60 let rojstvo in obnem višek čitalniškega gibanja na Slovenskem. V dobi svojega vzpona so čitalnice skrbele za neposreden stik meščana s kmetom, na podeželju še posebno močno, pozneje, ko so dobile drugo vlogo in stale idejno na docela drugih temeljih, pa je malomeščanstvo ostalo bolj ali manj osamljeno brez podpore širokih ljudskih množic.

Naj bo kakor koli že — čitalnice so bile dejansko žarišče prebujajočega se slovenstva, saj so se po-

javile v času, ko je veliko Slovencev že izgubilo svoj odnos do narodnosti. Zato je bilo treba v patosu izražajoče se bleščeče rodoljubje, kakršnega so znale v 60 letih minulega stoletja ustvariti med slovenskim življenjem edinole čitalnice, kratkoma po zabit na vse, kar je bilo.

Za 60 let, to je za dobo čitalnic, pravi dr. Ivan Prijatelj, da so „velikega pomena in da so bila otroško lepa doba brstenja in cvetja.“ Z rodoljubno navdušenostjo, ki so jo znale tista leta ustvariti samo čitalnice, so se z mladostno vne- mo in zagnanostjo spoprijele s takrat še neprebujeno narodno zavestjo slovenskega človeka. Že s tem pa so čitalnice, čeprav so živele le nekaj let, povsem opravičile svoj obstoj in narodnostno poslanstvo.

SPOMINI IZ SOVJETSKE ZVEZE:

(1. nadaljevanje)

Kremelj in njegov parlament

(M. Kumer-Črče)

Cerkev se je začela polniti. Administrator je prižgal sveče, razstavil in odprl evangeljsko knjigo na oltarju in prinesel tja, simbolično za mašnika, njegova mašna oblacija. Na koru so se zbrali pevci in ob spremljavi orgel res lepo občuteno zapeli: Gospod, usmili se, menda v poljskem jeziku. Molili so potem še vero in zopet peli in čitali na koru glasno iz evangelija. Ob darovanju je administrator pobral po klopeh darove v malo slamnico. Verniki so darovali predvsem papirnat denar — enega rublja (25 šilingov) navzgor; najbrž s temi osebnimi darovi vzdržujejo svojo cerkveno organizacijo. Bili so to ljudje vseh starosti, poleg starejših tudi mnogo mladine, le otrok nismo opazili. Žal, smo morali k zajtrku in nismo mogli biti v cerkvi do kraja besednega bogoslužja. Najbrž so si sami delili sv. obhajilo, ker smo videli, da je bil kelih na oltarju.

Cerkev je v notranjosti lepo opremljena. Bilo je tam mnogo lepih umetniških podob in fresk, pa tudi kipov Brezmadežne in Srca Jezusovega, pred katerim opravljajo pobožnost na vsak prvi petek v mesecu. V cerkvi so udobne klopi, kar je razlika med njimi in pravoslavnimi, ki v cerkvi ne sedijo, ampak stojijo ali klečijo. Tudi njih križanje je nekoliko drugačno.

Administrator je povedal, da so vsako nedeljo tri božje službe. Prva ob 8. uri poljska, druga ob 11. uri latinska in zvečer ob 18. uri v ruskem jeziku. Sem pridejo maševati tudi duhovniki-turisti, ki obiščejo Moskvo.

Po izdatnem zajtrku smo se odpeljali z avtobusi na ogled mesta. Prikupna, izobražena vodnica, ki se je nemščine naučila na univerzi, nam je razlagala pomen ogromnih poslopij tega osem milijonskega vele mesta, prestolnice največje države na svetu. Center države je Kremelj in njegov parlament s 6000 poslanci. Povedala nam je državne in strankine voditelje, med katerimi je 20% žensk in 30% poslancev, ki niso v partiji. Ni treba biti član komunistične partije, a je to velika čast, če je kdo v njo sprejet. Zato po sprejetju nima nobene prednosti, dolžan je pa doprinašati

žrtve, saj mora biti drugim za zgled. Pri 250 milijonih prebivalcev je samo 15 milijonov pratijcev. To je elita sovjetskih državljanov.

Smeli smo fotografirati kremeljske zgradbe in se odpeljati na Rdeči trg, kjer je kar mrgolelo domačin in tujih obiskovalcev, ljudi vseh barv. Od črncev do mongolskih tipov. Do Leninovega mavzoleja tokrat nismo mogli, ker je bila „kača“ čakajočih več kilometrov dolga. Ob delavnikih bo lažje priti do balzamiranega trupla, ki ima večno častno stražo. Imposanten je tudi iz rdeče opeke zgrajeni kremeljski zid s svojimi stolpi in pa Bazilijevska katedrala, zgrajena v spomin zmage nad mongolskimi tatarji in preimenovana po sv. Baziliju, priprošnjiku zoper bolezen koz.

Po Kremelju smo videli še univerzo, kjer študira 78.000 študentov iz vsega sveta. Študij je brezplačen. Študentje dobivajo podporo do 60 rubljev na mesec. V domovih stanujejo skoraj zastoj, dobivajo za pol rublja obed ali pa si sami kuhajo. Ko smo v hotelu „Ukrajina“ zamenjali nekaj šilingov v rublje (25:1) smo se peljali do Novodevičeskega monastira, ki ga sedaj obnavljajo. Več kupol je že pozlačenih, druge pa še bodo. Poleg tega samostana, ki je pa že 50 let prazen, je pokopališče, kjer počiva bivši predsednik Hruščev.

Po ogledu muzeja in restavracij, smo izvedeli nekaj o sovjetskem gospodarstvu. Vsak, kdor dela, mora plačati 8 do 12 odstotkov davka od svoje plače; s tem je tudi socialno in bolniško zavarovan. Povprečno zasluži sovjetski delovni človek 145 rubljev na mesec. Plače so že čez 30 let enake, istotako cene. Osnovna hranila so poceni: kg črnega kruha stane 18 kopejk ali 4,50 šilingov, beli kruh pa je za 100 odstotkov dražji. 1 l mleka stane pol rublja in ima 6 odstotkov maščobe. Kg surovega masla stane 3,80 rubljev. Klobase so pa po 2,80 rubljev za kg, goveje meso stane 2 rublja, svinjina pa 1,90. Čeravno, da so imeli zadnja leta zaradi vremena slabe letine in so morali kupiti mnogo žita v Združenih državah Amerike in v Kanadi, niso zaradi tega povišali cen živežu.

Vse stroške nakupa je krila država z zlatom. Ljudje so lepo moderno oblečeni, posebno ženske. Vsak državljan ima pravico do 9 kvadratnih metrov stanovanjske površine. Dobi lahko državno stanovanje za 6 odstotkov svoje mesečne plače ali pa zadržno stanovanje na kredit za dolgo dobo. Stanovanja zidajo zadnja leta na industrijski način, z izgotovljenimi deli v obliki stolpnic skoraj po 9, 11, 13 nadstropij in so že ustregli številnim prosilcem, ki jih je bilo zlasti po vojni mnogo. Okrog Moskve nastajajo nova naselja po 100.000 stanovanjcev.

Po izdatnem obedu smo si ogledali moskovsko čudo, podzemsko železnico (metro) dolgo 350 kilometrov in globoko do 60 metrov. Do nje prideš po zelo strmih premikajočih se stopnicah, ki padajo s hitrostjo pol drug meter na sekundo.

(Dalje prihodnjic)

Polžji beg

Teta trebi solato za kosilo in se jezi nad polži, češ da je za vsakim peresom skrit po eden, za nekaterim pa celo dva. Seveda vem, da teta v številu zelo pretirava, in ko sem ji ugovarjala, se mi je povrnil v spomin dogodek, ob katerem smo se tedaj znova nasmejali:

Pri Miškovih so imeli mnogo otrok, ki so jih v tistih težkih, povojnih letih res težko vzdrževali. Zato so si otroci tudi sami pomagali, kakor je kateri mogel. Na srečo jih je to tudi veselilo, kajti vsakemu izmed njih se je dobro zdelo, če je imel tudi kaj svojega denarja in ni bilo treba za vsako malenkost prositi staršev, ki so bili z denarjem vedno na tesnem.

Tisto leto je zadruga odkupovala tudi polže in Miškov starejši, ki mu je bilo Tonček ime, jih je z vso silo začel nabirati. Že takoj prvo popoldne jih je nabral pol košare, velikih in malih, z lepimi, pisanimi hišicami. Obraz mu je kar žarel od veselja, ko se je z nabirkom pohvalil pred starši in potem polže, nič hudega sluteč, spravil pod klop pri peči.

Bil je namreč že večer in še v postelji je načrtoval, da bo šel po polže že zjutraj in potem vse sku-

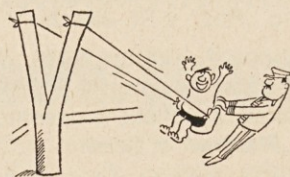
paj nesel v zadrugo. Tako bo spet dobil nekaj dinarjev.

In komaj se je zjutraj po sobi razlila prva svetloba, že je skočil iz postelje. A noga mu je zadela ob nekaj mrzlega in spolzkega, potem pa še druga, da je Tonček prestrašen zakričal.

Medtem pa je mama že prižgala luč, kajti od dnevne svetlobe se še ni dobro videlo, in, o strah — prav vsi polži so se iz košare razlezli po hiši. Bili so po mizi, klopeh, celo po steni in po posteljni končnici so lezli.

Sprva je Tonček presenečeno gledal ta čudni polžji beg in šele po maminem opozorilu se je spomnil, da jih je začel pobirati. Tudi mama mu je pomagala in ko sta ubežnike spet spravila v košaro, jih je Tonček kar takoj nesel prodat. Seveda se je pri računu unesel. A polže je še naprej marljivo nabiral, vendar pa je vsako zbirko sproti nesel prodat v zadrugo.

M. P.

obraz je bil ves preprežen z drobnimi gubicami. Brigal se je jako za Ložeta, ker se je ukvarjal s tihim upanjem, da bi dal šolat tudi svojega sina; samo bolelo ga je, da se mu je sin tako slabo učil, dasi ga je poučeval doma ter mu pripovedoval o prelepem življenju v mestu, da bi mu zbudil hrepenenje po šoli; sin pa je poslušal razmišljen in je sanjal rajši o gozdu, o vevericah, ki je plezal za njimi po hrapavih smrekovih deblih, o razbojnikih, o vojaki in Indijancih, ki jih je videl naslikane na očetovih knjigah. Očetu je bilo težko in zavidal je Mihovko, ki je imela drugačnega sina.

„Kako, — zdaj je v tretji šoli?“

„V tretji!“ je odgovorila Mihovka in nekoliko ponosa se je zasvetilo na obrazu. Ob istem hipu pa se je spomnila nanj, kakor ga je videla poslednjikrat, pred tremi meseci, ko se je vračal v mesto z božičnih počitnic; ponos je izgubil in bolečina se je zarezala v srce.

„V tretji šoli!“ je ponavljal pisar. „No, še pet let, pa bo že v lemenatu. Kako mine pet let, človek bi si ne mislil! — Glejte, koliko je tega, odkar je šel Mihov v svet? ... Šest let bo že, in zdi se človeku, kakor da bi bilo danes. Ali nič ne piše?“

„Nič ne!“ je odgovorila Francka.

Pisar se je zamislil. Tako je šel Mihov v svet in nič ne piše, morda se mu godi dobro, morda je na vse pozabil. Otresel se je morda, kakor da bi nikoli ne bil živel na klanecu; kakor da bi bil rojen šele tisto uro, ko je sedel v železniški voz ter se odpeljal ven v veliki svet. Kakor tiho obžalovanje je obšlo pisarja — ven v veliki svet! Zdaj je prepozno, zdaj se že odpira grob pred nogami, zaklenjene so mu že vse duri, da bi pobegnili. ... Obžalovanje je bilo tiho, hipno, komaj je motilo vdanost, ki je bila legla že zdavnaj v srce in ki mu je bila podarila mir, kakršnega ni užival nihče na klanecu.

„Naj bi bil ostal na klanecu!“ se je oglašil čevljar. „Nič

IVAN CANKAR:

21

Na klanecu

Trudna je bila in bolna; sedela je za mizo; mala Francka, ki je hodila v šolo že drugo leto, je stala pred njo s kosom belega kruha v roki. Na okna so trkale deževne kaplje, izba je bila prazna in tiha.

„Zdaj sva sami, Francka!“

In Francka je položila kruh na mizo in je zajokala, sama ni vedela zakaj.

Zvečer je prišel čevljar, prinesel je hlebec kruha, mesa in steklenico žganja.

„Mihovka, če nas niste vabili, se pa povabimo sami. Še nikoli nisem doživel pogreba, da ne bi pil; to je zraven glavna stvar. Mrlič v grob, pogrebec v krčmo, tako se spodobi.“

Malo pijan je že bil, tudi postaral se je že, košate obrvi so mu osivele.

Prišli so pogrebci, siromaki s klanca. Ob zadnjem času jih je mnogo pomrlo, ali v njih izbe so se preselili drugi — tako je šlo neprestano: iz trga na klanec, s klanca v grob. Pred letom dni je nehala delati opekarnica v dolini in kajzarji, ki so živeli od nje, so bili berači. Prej so delali samo poleti in ob lepem vremenu, toda zima je že kako prešla, ob suhem kruhu, ob koruznem močniku. Zdaj ni bilo več ne suhega kruha, ne koruznega močnika. Mnogo se jih je izselilo na tuje, nekateri, bolj slabotni in bolj obupani, večidel pijanci, so se preselili na klanec in so čakali konca.

„No, Mihovka,“ je dejal čevljar, ko so pili in jedli. „Kako pa je s študentom?“

Francka se je ozrla nanj, kakor da bi ga prosila usmiljenja.

Čevljar ni čakal odgovora.

„Ali pojde še naprej, ali se vrne domov?“

V Francki se je vzdignilo, velika moč se je izlila v njeno drobno telo.

„Pojde! Pojde! ... Če vsi pozabijo nanj, pa bom hodila od hiše do hiše! Samo še eno leto, je dejal, potem pa da bode skrbel sam zase. Učil bo druge, glejte, zato ker je priden in pameten ...“

Čevljar je stresel z glavo.

„Kaj tako govorite? Saj sem vedel — kako pojde s klanca študirat? Drugi ljudje bodo skrbeli zanj — lepo bi bilo! Kaj takega se ni zgodilo še nikoli. Ljudje skrbje zase, prav imajo. Ni njih dolžnost, da bi se brigali za druge. Kdor sedi na gorkem, naj hvali Boga, pa naj se ne briga za tiste, ki so zunaj in pozebajo ... Pozabili bodo nanj, sem dejal, in res so pozabili nanj, še sam nisem mislil, da bodo pozabili tako hitro ... Mihovka, kdor nima sam krepkih plečet, naj se ne zanaša na druge in naj si ne naprti bremena, ki ga nositi ne more ... Fant se bo izgubil, še prej, nego bi se bil izgubil na klanecu ... Tako nam je vsem prisojeno, tako se bo zgodilo.“

Pisar, ki je bil prišel pogledat in je sedel na postelji, se je razjezil.

„Greh je tako govorjenje. Če mislite, da je tako, ohranite zase! Ali bi bili veseli, če bi vam jaz rekel, da boste poginili pijani v jarku? In mogoče je, da se tako zgodi.“

Čevljar se ni razsrdil in je odgovoril mirno: „Nič bi ne bil vesel in tudi žalosten ne, če bi mi povedali kaj takega. Kar je človeku prisojeno.“

Tesno je bilo vsem in pisar je molčal. Tudi on se je bil zelo postaral, v dve gubi je bil sključen, dolgi, špičasti

NI MOGOČE

Zdravnik: »Poslušajte, preveč pijete, pa vam zato deluje srce zelo neenakomerno!«

Bolnik: »Ni mogoče, gospod zdravnik, zakaj jaz natančno vem, kdaj moram piti!«

KAR JE RES, JE RES

Dijak vpraša profesorja: »Oprostite, tovariš profesor, a rad bi vedel, če je res, da je bil vaš oče pastir?«

»Seveda je res. Zato pa moram jaz, njegov sin, še danes pasti osle.«

TOČEN ČAS

»Koliko je ura?«

»Manjka pet minut.«

»Pet minut do koliko?«

»Tega pa ne vem. Na uri nimam majhnega kazalca.«

DOKAZ

Ali ste trdno prepričani, da ste videli obtoženca takrat v gostilni?«

»Seveda, saj sem bil vinjen in sem vse dvojno videl.«

MALO

Učiteljica: »Mihec, koliko je ena in ena?«

Mihec: »Gospa učiteljica, to pa ne more biti veliko.«

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 26. 9.: 7.05 Duhovni nagovor. — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 27. 9.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Slovenski solisti pojo operne arije.

TOREK, 28. 9.: 9.30 Narodno-zabavni zvoki. — 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Šport. — Rdeče, rumeno, zeleno.

SREDA, 29. 9.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Kronika vasi Blato (6).

ČETRTEK, 30. 9.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Revija koroških zborov. — Aktualna znanost: Mikrokirurgija — novi medicinski čudeži.

PETEK, 1. 10.: 13.45 Celovski radijski dnevnik. — Kar po domače.

SOBOTA, 2. 10.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

SOBOTA, 25. 8.: 15.20 I me mi je Niki — 17.00 Športni ABC — 17.30 Black Beauty — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.15 Na tekočem traku: Rudi Carrell — 21.50 Sport — 22.05 Vprašanja kristjana — 22.10 Novo od čarovnika — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 26. septembra: Voda nima nobenih hlobov; doživljaj na reki Sacramento — Listamo po slikarici — 17.20 Veletok in morje, kratki film — 17.30 Čebelica Maja: Maja se uči letati, risanka — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki, kultura — 19.50 Sport — 20.15 Pohlevna; težak odnos med mozem in ženo — 21.45 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 27. septembra: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Gospodinjstvo — 10.30 Voda nima nobenih hlobov (ponovitev) — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Sport — 20.50 Ceste v San Franciscu — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 28. septembra: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Uvod v fiziko — 10.00 Materija in prostor (TV v šoli) — 10.30 Novo o čarovniku — 18.00 Spannagl & sin: Teater z otroki

— 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 K. U. K. vojaška godba — 21.05 Spotoma — 21.50 Hiša na lepem prostoru (ponovitev): Zakaj so vrata zaklenjena? — 22.35 Poročila in šport.

SREDA, 29. septembra: 9.00 Živordeči avtobus — 9.30 Poljedelstvo danes — 10.00 Tako gospodari turistični obrat — 10.30 Trije ljudje v objemu svojih čustev — 17.30 Čudežno zdravljenje; lutkovna predstava — 18.00 Diana; na pletenjačo položen — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Literarno ugibanje — 20.45 Panorama — 21.30 Poročila in šport.

ČETRTEK, 30. septembra: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Poštena prodaja — 10.00 Kaj lahko postanem? Mehanik za kmetijske stroje — 10.30 Na svidenje, punčka — 18.00 Rumena karavana: Peking — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Cosi fan tutte; komična opera v dveh dejanjih Wolfganga Amadeusa Mozarta — 22.35 Poročila in šport.

PETEK, 1. oktobra: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Pod črnimi šotori — 10.00 5000 let egipčanske kulture — 10.30 Razpoka; kriminalna zgodba — 18.00 Kuharski umetniki med seboj — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 ORF danes — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Kung Fu (3): Caine in velikanski diamant — 20.55 Kaj si podedoval od svojih očetov? — 21.55 Trije mušketirji, film po Dumasu — 23.30 Poročila in šport.

SOBOTA, 2. oktobra: 15.35 Konec tedna z atom; komedija — 17.00 Stavbišče: Otroci za otroke — 17.30 Black Beauty: Črni princ — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Sport — 21.15 Dalje, dalje — 21.50 Sport — 22.10 Vprašanje kristjana — 22.15 Mali portret — 2.30 Columbo: Korak iz sence — 23.45 Poročila.

2. PROGRAM

SOBOTA, 25. 9.: 18.00 Kavarna Hungaria — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Zgodbe o matematiki (5) — 20.00 Galerija — 20.15 Književnost: Apolon in nič — 21.00 Svit hrepenenja — 21.45 Teleobjektiv.

NEDELJA, 26. septembra: 15.00 — 18.00 Tekmovanje v tekih — 18.00 Spotlight — 18.30 Amerika (13); zgodovina ZDA — 19.20 Pink Panther — 19.30 The Munsters — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Poznate melodijo? —

glasbeno ugibanje — 21.00 Made in Austria — 21.30 Pogovor.

PONEDELJEK, 27. septembra: 17.30 Uvod v fiziko — 18.00 Angleščina — 18.30 Poslednja leta — 19.30 Materija in prostor — 20.00 Hiša na lepem prostoru (4) — 20.50 Svet knjige — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.10 Klarino koleno; šaloigra.

TOREK, 28. septembra: 17.30 Poljedelstvo danes — 18.00 Angleščina — 18.30 Opičji človek, ki ga nikoli ni bilo — 19.30 Tako gospodari turistični obrat (ponovitev) — 20.00 Trije ljudje v objemu svojih čustev — 21.50 Čas v sliki 2 — 22.25 Zahodna Nemčija pred volitvami.

SREDA, 29. septembra: 17.30 Poštena prodaja (4) — 18.00 Francoščina — 18.30 Poetični vtisi po Zgornji Avstriji — 19.00 Literarno ugibanje — 19.30 Kaj lahko postanem? — 20.00 Na svidenje, punčka! — 21.35 Čas v sliki 2 — 22.10 Kratki filmi Charla Chaplina.

ČETRTEK, 30. septembra: 17.30 Pod črnimi šotori; vtisi iz Irana — 18.00 Ruščina — 18.30 Raziskovanje morij II — 19.30 5000 let egipčanske umetnosti — 20.00 Razpoka — 22.05 Čas v sliki 2.

PETEK, 1. oktobra: 17.30 Gospodinjstvo — 18.00 Nemščina — 18.30 Emanuel Kant; filozof — 19.30 Italijanščina — 20.00 Znanje aktualno — 20.55 Film — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.15 Havaji pet-nič.

SOBOTA, 2. oktobra: 16.00 Koncertna ura — 17.00 Kaj si podedoval od svojih očetov? — 18.00 Orientacija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Govoriti in pustiti govoriti — 20.00 Galerija — 20.15 Rozemarijin otrok — 22.30 Portret jazzovske glasbe.

TV Ljubljana

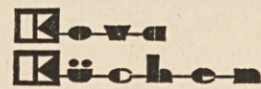
NEDELJA, 26. septembra: 8.50 Poročila — 8.55 Za nedeljsko dobro jutro: Naši zbori — Ruše — 9.30 625 — 10.00 G. de Maupassant: Lepi striček — serijski barvni film — 10.45 Otroška matineja — 11.25 Mozaik — 11.30 Ljudje in zemlja — 12.30 Poročila — Nedeljsko popoldne: Pisani svet (Ohrid — I. del) — Morda vas zanima: Dober dan, šola, ponovitev — Igre brez meja — 16.00 Montana — film — 17.15 Okrogli svet — 17.30 Moda za vas — 17.40 Poročila — 17.45 Košarka Italijansko-jugoslovanske lige — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 S. Matavulj: Beograjske povesti — 21.00 Skrivnosti Jadrana: Sveti Štefan — II. del — 21.30 Športni pregled — 22.05 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 27. septembra: 8.10 TV v šoli: Pravljičica, Kondenzatorji, Kostanj na dvorišču — 9.00 TV v šoli: Srbohrvaščina, Zemljepis — 17.15 Nori besednjak, lutkovna serija — 17.30 Žu-

želke — serijski film — 17.55 Obzorik — 18.10 Psihologija dela: Ali so nezgode pri delu res samo nesreče? — 18.30 Mozaik — 18.35 Odločamo — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 M. Gorki: Otroci sonca, predstava ljubljanske Drame — 22.00 Mozaik kratkega filma: Festival športnih in turističnih filmov.

TOREK, 28. septembra: 8.00 TV v šoli: Borbe delavnega razreda, Kje je Jugoslavija, Matematika, Nemščina, TV vrtec, Nosilci dednih lastnosti — 10.05 TV v šoli: Glasbeni pouk, Prirodoslovje — 16.35 Kmetijska oddaja — 17.20 Zapojte z nami: Moja cesta — 17.35 Catch Kandy, serijski film — 18.00 Obzorik — 18.15 Ne prezrite — 18.40 Mozaik — 18.45 Narodna glasba — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mednarodna obzornja: Azijska varnost — 21.00 Grimmelshausen: Pustolovski Simplicissimus, nadaljevanka — 21.55 TV dnevnik.

SREDA, 29. septembra: 8.10 TV v šoli: Arheološki muzej, Literatura — 9.00 TV v šoli: Predšolska vzgoja, Izobraževalni film — 16.10 Boks: Ali — Norton — 17.10 Beli delfin — serijski film — 17.25 Rembrandt — film — 17.55 Obzorik — 18.10 Po sledih napredka — 18.40 Mozaik — 18.45 Prijatelji glasbe — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Poroka v Kamnu.

- direktna prodaja k cenam proizvajalca
- tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo
- od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.

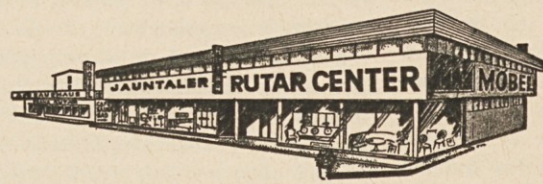
PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI: PODJERBERG / ST. KATHREIN Pošta Škoflje / Schiefing Telefon 0 42 74 - 29 55 18

ČETRTEK, 30. septembra: 8.00 TV v šoli: Evropsko podnebje, Medjimurje, Reke — 9.00 TV v šoli: Francoščina, Kemija — 17.05 Romunska risanka — 17.15 Trapollo HH 33 — 7. del — 18.05 Obzorik — 18.20 Mozaik — 18.25 Umirajoči svet — serijski film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.05 Christopher Fry: Brontejevi iz Hawortha — 20.55 Kam in kako na oddih? — 21.05 Četrtekovi razgledi — 21.35 TV dnevnik — 21.50 Glasbeni magazin: Pregled poletnih glasbenih prireditev v Jugoslaviji.

PETEK, 1. oktobra: 8.10 TV v šoli: Geometrija, Predelava sadja, Obramba in zaščita, Ruščina, TV vrtec — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Zgodovina — 17.10 Križem kražem — 17.20 Pisani svet (Ohrid) — 17.55 Obzorik — 18.10 Ansambel Borisa Kovačiča — 18.40 Mozaik — 18.45 Otroci, naša prijetna skrb — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 Kako pa kaj oče? — serija — 20.35 Slikarske tehnike: Oljno slikarstvo — 21.10 S. O. S. — serijski film — 22.00 TV dnevnik.

SOBOTA, 2. oktobra: 10.00 TV v šoli: Umetnost, Risanka, TV izbor — 11.05 TV v šoli: Vzgojna posvetovalnica, Književnost — 12.05 TV v šoli — 14.55 Nogomet: Sarajevo — Dinamo — 18.05 Obzorik — 18.20 Mozaik — 18.25 Policilinder in gomoljast nos, serijski film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 Hobson v škripcih, film — 21.45 Moda za vas — 21.55 TV dnevnik — 22.15 625 — 22.55 Les Humphries Singers.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

RUTAR-CENTER

RUTAR CENTER, A-9141 Dobriča vas Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

ne piše — seveda ne piše! Kaj vam bo pisal za denar? Nič ne piše, zato ker ga je sram. Ko bi vam imel pisati kaj dobrega, bi se bil oglasil že zdavnaj. Tako pa molči in ... no, mene ne briga, kaj počne, ampak na klancu naj bi bil ostal. Vsak večer je imel svoje žganje, pa naj bi bil s tem zadovoljen. Umrli bi v miru, tako pa se je šel na stara leta vlačiti po svetu, ko mu ni bilo treba ... Pijte, Mihovka, in ne bodite žalostni zaradi tega! Še se gode čudeži na svetu.“

Izgovoril je zadnje besede samo iz sočutja, ko je videl njen prepadli obraz.

„In Tone se tudi nič ne oglasi?“ je prašal pisar.

„Tudi nič!“

Umolknil so za trenutek vsi — rane so bile povsod, kamor se je beseda doteknila. Pisar je poizkušal spraviti razgovor na druge stvari, toda v družbi ni bilo veselja, vsi so gledali zamišljeno — sosed je poznal bolečino sosedovo in molčali so. Le čevljar je izpregovoril časih bolj razposajeno, toda njegova razposajenost je bila grenka in strupena. Tudi žganja je bilo premalo in ko so sedeli nekaj časa pred prazno steklenico, se je vzdignil pisar in se je molče poslovil, drugi so odhajali za njim. Pri durih se je čevljar okrenil in je dejal Francki z mirnim, malo osornim glasom:

„Če jutri ne boste imeli kruha, le pridite k moji ženi!“ Zaprl je duri in je šel.

Komaj so utihnili zunaj poslednji koraki, komaj je legla na njeno srce težka samota, so prišle z veliko silo vse tiste misli, polne groze in bolečine, ki so čez dan časih malo zadremale, ali ki so kljuvale v polusnu neprestano in so kljuvale celo, kadar je šumelo naokoli od smeha in veselega govorjenja in kadar je govorila naglas, da bi jih udušila. Neprestano so kljuvale, so trkale na srce s koščeno roko in se niso usmilile nikoli, niso zaspale. Kadar pa je prišla samota, so se oglasile s kričečimi glasovi, so

se je oklenile od vseh strani in niso izpustile. Bolj glasna je bila samota, nego šum ljudi, bolj strašni so bili obrazi, ki so gledali nanjo, nego bi bili obrazi hudobnih ljudi, ki bi jih lahko prijela, lahko prosila, ki bi lahko pokleknila prednje in bi se morda usmili; težje so bile pesti, ki so jo bile v obraz in na prsi in jih ni videla, se ni mogla umekniti, ni mogla prositi. „Usmilite se, ljudje božji, kaj sem vam storila, da me bijete? Usmilite se, ljudje božji, kaj so vam storili moji otroci, ki so tako slabi in plahi, da se ne morejo braniti, da še prositi ne morejo?“

Noči so bile dolge in komaj za uro, proti jutru, so omahnile težke misli od utrujenosti ter zadremale; v sanjah so se vračale čudno pretvorjene, vse oblike neizmerno povečane. Zgodilo se je redkokdaj, da je zasijalo upanje mednje, ali tudi upanje je bilo v sanjah čudno spačeno, nenaravno je bilo in otroško, sence grdih skrbi so se še poznale na njem ...

Napočilo je jutro, jutro siromakov, mrko in megleno. Francka je vstala trudna od sanj, spomnila se je v istem hipu trnjeve poti, ki čaka nanjo in mraz jo je izpreletel. V izbi je bilo zadržano, dišalo je še po mrliču, po svečah in po žganju. Na mizi je ležal kos kruha, ki ga je bil prinesel čevljar, tudi kave je bilo v omari in Francka je šla kuhat zajtrk. Ozrla se je iz veže po klancu — vse je bilo še tiho, blatna voda je tekla po grapavem jarku v dolino in je žuborela nalahko. Nikjer še niso zaškripala vrata — klanec je spal težko in zadržano spanje pijanega berača, ki so ga bili pognali preko praga v deževno noč in je legel v jarek.

Skuhala je zajtrk; ko so zaropotali lonci na mizi in je zadišalo po kavi, se je zbudila mala Francka. Pomela si je oči in je prašala še v poluspanju: „Kdaj pa pride Lojze?“

„Poleti pride, kadar bo šola pri kraju.“

„Mati, meni se je sanjalo, da je bil doma. Prinesel mi je piškotov in lepo je bil oblečen.“

„Vstani, Francka, sedem bo ura, v šolo moraš.“

Francka je sedela na postelji, zamislila se je v sanje, ki so bile tako lepe in so tako hitro minile. Vse je bilo drugače. O Božiču je bilo, kolači so bili na mizi, vrata so se odprla in prišel je Lojze, gosposko oblečen, pod pazduho velik zavoj in v zavoju same piškote in bonbone.

„Zakaj pa ne gremo še mi v Ljubljano, mati, če je tam tako lepo?“

„Ni lepo v Ljubljani, Francka, ljudje so tam hudobni.“

Francka je pogledala začudeno; zdela se ji je neverjetno, da bi bili hudobni ljudje v Ljubljani, kjer so velike hiše in lepe cerkve in kjer je vsega bogastva dovolj.

Zazvonilo je v farni cerkvi, Francka je skočila s postelje in se je oblekla hitro. Ko je popila kavo, se je napravila v šolo; bose noge so gazile po vodi in blatu, poskakovala je po klancu navzdol čez luže in jarke, pričelo je spet pršiti iz megle in dež ji je močil lase.

Mati je ostala sama, sedla je, da bi krpala. Toda srce ji je tolklo od težkega pričakovanja, čas je hitel čudovito, bala se je in mudilo se ji je. Ko je bila v stolpu deseta ura, je vstala, ogrnila si je zimsko ruto in pokrivala se je pred durmi.

Na klancu je srečala čevljarjevo ženo, ki je nesla kruh in kavo iz štacune.

„Kam, Mihovka?“

„Po opravkih v trg,“ je odgovorila Francka. „Po težkih opravkih ... sam Bog se usmili!“

In je šla hitro dalje.

Prišla je mimo hiše, kjer je stanoval pisar. Gledal je skozi okno in jo pozdravil.

„Kam tako zgodaj, Mihovka?“

„Dol v trg, k ljudem ... težka pota.“

Pisar je razumel.

(Dalje prihodnjič)

Cankarjev „Martin Kačur“

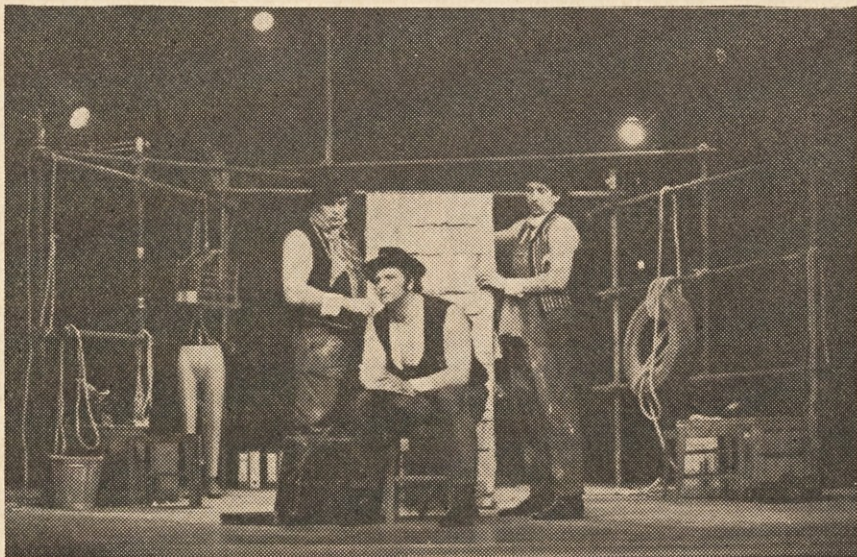
Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice ne bo zabavalo le naše otroke, temveč tudi slovensko odraslo občinstvo. Za odrasle bodo dramski umetniki uprizorili Cankarjevega „Martina Kačurja“ po zamisli Janeza Povšeta in v izvedbi treh igralcev: Toneta Šolarja, Matjaža Turka in Iztoka Jereba.

O tej igri Novogoričanov je v „Delu“ Jože Snój med drugim napisal tole:

Janez Povše je na odru Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici s smotno izrabo najrazličnejših prijemov modernega teatra zastavil in skozi razvidno politično dramo vaškega učitelja v času prvih začetkov našega strankarskega političnega življenja peljal do enako izzvenjavajočega zaključka svojo dramatičnizacijo Cankarjevega „Martina Kačurja“.

Iz recitala v igro in iz igre v recital, iz dialoga v opis in iz opisa v dialog, iz vloge v vlogo, v kateri je bil Kačur zdaj prvi, zdaj drugi in zdaj tretji izmed nastopajočih igralcev, se je torej pretakala odrska priredba tega Cankarjevega besedila, ki je nadvse ugodno presenetila premiersko občinstvo no-

vogoriškega gledališča in mu ponudila v razmislek odrsko in idejno nekonvencionalno interpretacijo

tragedije posameznikovega moralnega angažmaja v kateremkoli času.

Dramatizator in režiser Janez Povše se je na sceni Demetrija Čeja, obloženi s predmeti, ki so se rokam nastopajočih ponujali s svojo simbolno pomenljivostjo in se z njimi skozi gib, besedo in

zvok združevali v poživljajoče odrske metafore, omejil izključno na politično, bolje, moralno politično dogajanje v Kačurju in s Kačurjem. Odmislil je junakovo zasebnost, predvsem njegovo erotično doživ-

Protestno pismo Slovencev . . .

(Nadaljevanje s 5. strani)

zaščitila svoje manjšine v Avstriji? V zadnjih tednih se je avstrijska žandarmerija na nadvse brutalen način v stilu nacistov spravila nad mirne slovenske dijaške demonstrante v Št. Jakobu v Rožu, Kotmari vasi in v Škocijanu.

Najostreje protestiramo zoper sprejem diskriminatoričnega zakona o popisu prebivalstva in zakona o narodnostnih manjšinah, ki jih je prejel avstrijski parlament in dunajska vlada, da bi preslepili svetovno javnost in še naprej v miru izvajali etnocid nad slovensko in hrvaško skupnostjo v Avstriji. Čisto jasno je treba vsepovsod povedati, da so na Koroškem bili Slovenci pred Nemci in da so gostje v njihovi domovini Nemci. Popolnoma podpiramo vsako akcijo Jugoslavije kot naše matične domovine za zaščito naših bratov in sestra v Avstriji, ki jih zatirajo, kot v času nacizma. S sprejetjem obeh zakonov je Avstrija popustila nacističnim silam, ki si že leta nazaj odkrito prizadevajo okrepiti pritisk na slovensko in hrvaško narodno skupnost.

Z odobravanjem sprejemamo in z vso odločnostjo podpiramo politiko Jugoslavije pri vsestranski podpori koroškimi Slovincem in Gradiščanskim Hrvatoma. Mi točno vemo, kdo je na tej narodnostni meji stoletja posegal po tujem ozemlju, imovini in človeških življenjih ter kdo je v zadnji vojni bil napadalec in okupator.

Zaključili bi s Cankarjem: „Mi pa vemo za domovino naših dedov“, ki jo ne smemo pustiti na cedilu!

V imenu:

„Pro cultura slovenica“ v Švici:
Janko Ručigaj

Klub jugoslovanskih državljanov
v Thunu:

Drago Fočić

Was sagte Kreisky . . .

(Nadaljevanje s 3. strani)

standsmitglied der Widerstandsbe-
wegung, Trnka, im Büro des slo-
wenischen Pressedienstes in Klagenfurt an und ließ wissen: „Wir stehen zu dieser Aussage.“ Aber am Abend desselben Tages trafen sich die Widerständler in Wien zu einer außerordentlichen Präsidiumssitzung und leisteten sich selbst Widerstand. Sie beschloßen, „bis auf weiteres keinen Kommentar abzugeben“ (Generalsekretär Franz Klar).

Klar auf die profil-Anfrage, ob es die Widerstandsbewegung zulassen würde, daß „Naš tednik“-Journalisten bei einem etwaigen Gerichtsverfahren ohne Zeugen für die veröffentlichten Behauptungen bleiben würden: „Wir wissen noch nicht, ob ein Strafverfahren tatsächlich eingeleitet wurde. Wir würden uns aber unserer Zeugenpflicht jedenfalls nicht entziehen.“ (profil, Dunaj)

Pisatelji kanclerju . . .

(Nadaljevanje z 2. strani)

menja posebno mesto pospeševanju televizije, se kot soustvarjalci slovenske in evropske kulture zavzemamo za boljše, čvrstejše, bolj odprto sodelovanje med narodi tega dela sveta. V prepričanju, da imajo moderna komunikacijska sredstva, zlasti pa televizija, pri tem pomembno vlogo, Vas, gospod zvezni kancler, prosimo, da se zavzamete za pozitivno rešitev te zadeve.“

Opravljamo vsa
INŠTALACIJSKA DELA za
centralno kurjavo vestno in
v najkrajšem času. Pogovorite se z nami — Vaše inštalacijske probleme deponirajte na upravi „nt“. Takoj bomo poslali strokovnjaka.

šport - šport - šport - šport

SAK — MARIJA ROJACH 0:1 (0:0)

Po dobrih rezultatih v prejšnjih treh tekmah so igralci SAK in vsi njegovi navijači pričakovali zanesljivo zmago proti nasprotniku iz Marije Rojacha. Toda SAK je bridko razočaral.

Od vsega začetka je SAK silovito napadal na nasprotnikova vrata in že v prvih dvajsetih minutah je bilo dosti priložnosti, da bi povedli z več goli razlike. Toda izredna smola in nezmožnost napada SAK sta preprečila vsakršen uspeh. V tem času pa je imel tudi nasprotnik v protinapadih zrele možnosti za zadetek. A vse te možnosti je ubranil odlični vratar SAK-a Tone Beton. Pri vseh teh akcijah se je jasno pokazalo, da je obramba SAK-a vse prej kot trdna. V teh dvajsetih minutah, ko je SAK res izvrstno igral, igralci niso znali izkoristiti velikih možnosti in s tem zadati odločilni udarec nasprotniku.

V drugem polčasu pa se je SAK na žalost zmeraj bolj prilagajal ostrim igri Marije Rojacha in se tako sam oropal svojega najboljšega orožja, namreč tehnično dobre in premišljene igre. Tako se je nasprotnik opomogel in v 62. minuti je prišlo po kotu pred vrati SAK do prerivanja in suvanja: slabi sodnik je podaril nasprotniku enajstmetrovko, ki jo je ta tudi izkoristil. Sledili so jako silni napadi SAK, nudile so se odlične priložnosti, a Slovenski atletski klub ni uspel. Najzrelejšo priložnost pa je proti kraju igre imel Gusti Zablatnik, pa je zadel vratarja le v prsi.

SAK je sedaj na 4. mestu v lestvici. Igral je s tole postavo: Beton; Pandel J., Hribar, Lampichler, Prušnik (Blajs J.); Zablatnik, Pandel M., Wieser; Tratar (Woschitz), Hobel, Polanšek.

SELE — SKOFJI DVOR 4:1 (2:1)

Nad 200 gledalcev se je zbralo pred tekmo nedeljo na selskem igrišču, da bi videli, ali bodo njihovi fantje svojo formo, ki so jo pokazali v zadnjih tekmah, tudi obdržali. Tudi tokrat so zmagali prepričljivo, čeprav moramo reči, da je bilo za zmago potrebno precej sreče. To srečo je treba pripisati zlasti Cvetku Starovasniku, ki je dal prva dva gola. Prvega iz daljave 35 metrov, pri drugem pa je ostal nasprotnikov vratar kakor pribit na golovi črti. Moralni zlom pa si je moštvo iz Škofjega dvora prizadelo samo. Ko so namreč Selani dosegli drugi gol, je eden izmed njih začel zmerjati lastnega vratarja s čuš, partizan, titoslovene itd., nakar ga je sodnik takoj izključil. Ostala dva gola sta dala Flori Dovjak in Erik Travnik, ki je poslal žogo iz daljave 15 metrov neubranljivo v mrežo.

Hudo smo pogrešali Stanka Olipa, ki je zbolel, in upamo, da bo na voljo spet prihodnjo nedeljo, ko bomo igrali z Galicijo pri njih.

Mladinsko moštvo je izgubilo zelo nesrečno z 0:1. Upamo, da bodo imeli prihodnjic več sreče.

KDAJ BODO IGRALA MOŠTVA SAK?

- Mladinci igrajo v nedeljo, 26. septembra, ob 10.45 v Velikovcu. Rezerva, to je SAK II, igra v nedeljo, 26. septembra, ob 10. uri na igrišču v Srejah proti Klopincu.
- SAK I pa igra prav tako proti Klopincu ob 15.45, in sicer na igrišču v Kamnu.

Darujte za tiskovni sklad!

POROKA

Pred kratkim sta se poročila Štefan Rigelnik, nastavljenec Zveze slovenskih zadrug v Celovcu, doma iz Klopinja in Tatjana Štornik iz Leš pri Št. Jakobu v Rožu, tajnica pri odvetniku dr. Franciju Zwitterju.

Poroka je bila v Klopincu. Domači župnik Jožef Koglek iz Škocijana je opravil poročni obred.

Novemu zakonskemu paru čestitamo in mu želimo obilo božjega olagoslova na novi življenjski poti!

SAK II — MARIJA ROJACH 5:1 (2:1)

Izkazalo se je drugo moštvo SAK, ki je zanesljivo premagalo moštvo iz Marije Rojacha. Začelo se je slabo, saj je nasprotnik kmalu povedel. Toda SAK ni popustil in je po golih Marjana Wakouniga in Marjana Velika že za polčas vodil z 2:1. Prišlo je tudi do nekaj kritičnih trenutkov pred golom SAK, ki jih je pa odlično rešil vratar Janko Male, ki je bil steber moštva. V drugem polčasu je SAK stalno napadal in ogrožal nasprotnikova vrata. Uspeh so bili trije goli, ki sta jih dala Feliks Pandel in Konrad Blaj (2), ki je bil s svojo hitrostjo stalna nevarnost za Marijo Rojach.

Igralo je tole moštvo: Male; Čertov, Benetik, Wieser (Wakounig Bernard), Ogris; Kupper (Velik), Waldhauser, Pandel; Blajs, Singer, Wakounig M.

Kmečka izba

1 tridelna kredenca (omara za posodje in jedilno orodje) 150 cm

1 oblazinjena vogalna skrinja 135 X 175 cm

1 miza 115 X 75 cm (s predalom)

2 oblazinjena stola \$ 9560.-

RUTAR - CENTER

EBERNDORF — DOBRLA VAS

Anzeige:

Wir suchen Damen und Herren für die Verpackung von Plastik-Reklame-„Stickers“ in Heimarbeit, wenn Sie zu Hause einen Platz dafür haben. Pro 1000 Pakete zahlen wir DM 100.— (500 bis 1000 Pakete pro Tag sind möglich).

Um schriftliche Auskünfte zu erhalten, schicken Sie uns bitte einen Umschlag, worauf Ihr Name und Ihre Anschrift deutlich erwähnt sind (ohne Briefmarke) an die nachstehende Adresse:

**MANTON
NEDERLAND**

Pommardlaan 17, Maastricht Nederlanden